

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Diplomová práce

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra tělesné výchovy a sportu

Vývoj mažoretkového sportu od roku 2010–2020

Diplomová práce

Autor: Natálie Víšková
Studijní program: M7503 – Učitelství pro základní školy (2. stupeň)
Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – tělesná výchova, etická výchova
Vedoucí práce: PhDr. Radka Dostálová, Ph.D.
Oponent práce: doc. PaedDr. Dana Fialová, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Natálie Víšková
Studium: P16P0821
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy
Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - tělesná výchova, Učitelství pro 2. stupeň základních škol - etická výchova

Název diplomové práce: **Vývoj mažoretkového sportu od roku 2010 - 2020**

Název diplomové práce AJ: Development of majorette sport since 2010 - 2020

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cíl: Cílem diplomové práce je analyzovat mažoretkový sport v průběhu deseti let. Analýza bude provedena v rámci disciplíny baton a pom-pom velké formace v seniorské (baton) a juniorské (pom-pom) kategorii, spadající do asociací, které jsou součástí světové mažoretkové asociace (MWF, IMA).

Metody: Obsahová analýza, videoanalýza, rozhovory.

Klíčová slova: mažoretkový sport, hodnocení, choreografie, práce s náčiním, pohybová technika, tanec.

- Danišová, A. (1979) *Pohybová příprava pro sportovní gymnastiku dívek*. Praha: ÚDPM JF
- Hayesová, M. (1998). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál
- Jelínek, J. & Jelínková, K. (2014). *Lexikon mažoretky*. Praha: Toužimský & Moravec
- Kazárová, H. (2016) *Tanec a balet v Čechách, Čechy v tanci a baletu*. Praha: Akademie múzických umění
- Skopová, M. & Zítka, M. (2013). *Základní gymnastika*. Praha: Karolinum

Zadávací pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Radka Dostálová, Ph.D.

Oponent: doc. PaedDr. Dana Fialová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 5.1.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č.13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

V Hradci Králové dne

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Radce Dostálové, Ph.D za veškeré inspirace a motivace, jež mě při psaní velmi podporovaly. Taktéž mé rodině a přáteli, která mě během celého studia podporovala, dodávala patřičnou sílu a potřebnou naději.

Dále bych chtěla rovněž poděkovat celé české mažoretkové asociaci a světové mažoretkové federaci. Jejich členům a výkonným orgánům patří velká slova chvály za poskytnuté materiály důležité pro obsah kapitol v teoretické a praktické části mé diplomové práce.

V Hradci Králové dne

Anotace

VÍŠKOVÁ, Natálie. *Vývoj mažoretkového sportu od roku 2010 – 2020*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 90 stran. Diplomová práce.

Diplomová práce se zabývá vývojem mažoretkového sportu v období 2010-2020, konkrétně v oblasti choreografie a její kompozice, pohybové techniky a práce s náčiním. Tyto tři hodnotící oblasti a její příslušné složky analyzuje pomocí videorozborů a polostrukturovaných rozhovorů.

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí na teoretickou a praktickou část. Teoretická část charakterizuje mažoretkový sport z obecného hlediska. Práce popisuje jeho historii, nynější pojetí tohoto sportu, soutěžní pravidla, vývoj sledovaného období staršího školní věku a zakomponování tohoto sportu do základních škol. V praktické části jsou porovnávána data získaná prostřednictvím videorozborů a polostrukturovaných rozhovorů, která jsou vyhodnocena na základě tří hodnotících oblastí (choreografie, pohybová technika, práce s náčiním) a devíti příslušných složek (počet tvarů, hudebních podkladů, zvedaček, gymnastických a akrobatických prvků, nových tanečních prvků, pochodového kroku, prvků s náčiním, obrázků, vln a výhozů).

Klíčová slova

mažoretkový sport, hodnocení, choreografie, práce s náčiním, pohybová technika, tanec

Annotation

VÍŠKOVÁ, Natálie. *Development of majorette sport since 2010 – 2020*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 90 pages. Diploma thesis.

This work examines the evolution of majorette sport since 2010-2021. It takes a closer look at choreography and its composition, movement technique, and work with equipment. These three categories are analyzed with video materials and half-structured interviews. The whole document is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part describes the majorette sport, its history, the modern conception of this sport and its rules, evolution, and characteristics of young adults, and the implementation of this sport into the educational system in elementary school. The practical part compares collected data from video analysis and interviews. The data are evaluated according to the three mentioned categories (choreography and its composition, movement technique, and work with equipment) and nine components (number of figures, musical backgrounds, lifters, gymnastic and acrobatic elements, new dance elements, marching steps, elements with equipment, waves, and layoffs).

Keywords

majorette sport, evaluation, choreography, work with equipment, movement technique, dance

OBSAH

ÚVOD	10
1 HISTORIE MAŽORETKOVÉHO SPORTU	11
1.1 Nynější charakteristika mažoretkového sportu.....	12
2 SOUTĚŽNÍ CHARAKTER MAŽORETEK	14
2.1. Pravidla.....	14
2.1.2 Výkonnostní třídy.....	15
2.1.3 Soutěžní sekce	16
2.1.4 Účastníci soutěže.....	18
2.1.5 Kritéria hodnocení	19
2.2 Národní a mezinárodní asociace a federace.....	28
4 CHARAKTERISTIKA STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU	30
4.1 Somatický vývoj	30
4.2 Pohybový vývoj	31
4.3 Psychický vývoj.....	31
4.4 Sociální vývoj.....	32
5 ZAŘAZENÍ MAŽORETKOVÉHO SPORTU DO ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY ..	34
6 CÍL	37
6.1 Úkoly práce.....	37
6.2 Výzkumné otázky	37
7 METODIKA	38
7.1 Charakteristika výzkumného souboru	38
7.2 Organizace výzkumu	42
7.3 Použité metody výzkumu	43
7.4 Analýza dat	43
8 VÝSLEDKY A DISKUZE.....	44
8.1 Obsahová analýza vítězných velkých formací pom-pom v kategorii juniorky	44

8.2	Obsahová analýza vítězných velkých formací baton v kategorii seniorky	58
8.3	Polostrukturované rozhovory	72
9	ZÁVĚR	77
	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	79
	SEZNAM ZKRATEK.....	84
	SEZNAM TABULEK.....	86
	SEZNAM PŘÍLOH.....	87

ÚVOD

Mažoretkový sport je mou celoživotní vášní, které se věnuji přes 21 let v různých podobách (aktivní členka, trenérka, hlavní choreografka, národní porotkyně, národní a mezinárodní školitelka mažoretkových souborů a vedoucí týmu). Z tohoto důvodu jsem si mažoretkový sport vybrala jako téma závěrečné práce. Většina má mylné domněnky o tom, co mažoretkový sport obnáší a jak vypadá jeho nynější charakteristika. Už dávno si pod pojmem „mažoretká“ nelze představit dívku točící hůlkou a pochodující na dechovou hudbu. Změny ve vývoji mažoretkového sportu jsou velmi dynamické, a to se budu snažit v rámci diplomové práci vystihnout.

Na přelomu 21. století se z mažoretkových přehlídek stala sportovní komunita, jež mažoretkovému sportu dala soutěžní charakter (ČFMS, z. s., 2020, online). Ambiciózní choreografové a trenéři posouvali svými ojedinělými nápady tento sport každým rokem výš a výš. Mažoretkový sport je inspirován řadou jiných sportů (sportovní a moderní gymnastika, balet, contemporary, aerobik, „jazz dance“, latinskoamerické tance apod.), ze kterých vznikají choreografické kompozice. Neodmyslitelným komponentem mažoretkového sportu je práce s náčiním dosahující vysoké a kvalitní úrovni.

Teoretická část je zaměřena na problematiku mažoretkového sportu, jeho vývoj a soutěžní charakter obsahující podstatu mažoretkového sportu. Část je věnovaná popisu období staršího školního věku, jenž v této práci analyzuji a případnému zakomponování mažoretkového sportu do hodin tělesné výchovy či do volnočasových zájmových kroužků.

Praktická část je uskutečněna pomocí videorozborů vítězných soutěžních skladeb z Mistroství České republiky ve sledovaném období 2010-2020. Tuto část diplomové práce doplňuji vlastním komentářem a polostrukturovanými rozhovory pro lepší vhled do problematiky. Cílem výzkumného souboru je analyzovat vývoj mažoretkového sportu od roku 2010-2020.

Celkovým přínosem diplomové práce je rozšíření publikace o mažoretkovém sportu. Poskytuje informace, které by mohly být přínosné nejen pro choreografy a trenéry za účelem tvorby úspěšné choreografie, ale také pro kompletní osvětlu mažoretkového sportu. Použití diplomové práce může pomoci jako podklad pro různá školení. Tato práce bude jedinečná tím, že bude první svého druhu.

1 HISTORIE MAŽORETKOVÉHO SPORTU

Historie tohoto sportu spadá až do roku 1903, kdy se narodila první mažoretky. Byla žákyní Františka Kmocha, jenž na její počest složil první pochodovou skladbu, na kterou mažoretky vystupovaly. Dodnes na tuto skladbu mažoretky pochodují při různých slavnostech (Jelínek & Jelínková, 2014).

Jelínková (2014) dále zmiňuje, že první náznaky klasických mažoretek byly již v 18. století, kdy se začaly rozmáhat vojenské přehlídky. V námořnictvu se poprvé objevuje točení s podlouhlým předmětem v čele průvodu. V té době se většinou jednalo o pušku, která byla později nahrazena praporem. V Evropě a Asii měly mažoretky velkou popularitu jako tanečnice na zahájení slavností a v některých zemích se také objevovaly vedle armády nebo jako doprovod orchestru.

První mažoretková soutěž se konala roku 1994 v Hranicích nesoucí se v duchu spíše soutěžní přehlídky. Mažoretky z celé České republiky se předvedly v průvodu, ve kterém šlo především o půvab, krásu a doprovod k živé hudbě. V roce 1995 se začala psát první soutěžní pravidla, podle nichž se mažoretkové týmy řídily a přizpůsobily jim jejich vystoupení. Až v roce 1997 se uskutečnilo první Mistrovství České republiky a udělovaly se první mistrovské tituly. Do zahraničí se mažoretkový sport dostal v roce 2004, kdy se prvně uskutečnilo Mistrovství Evropy v polském Opolí (ČFMS, z. s., 2020, online).

Největší zásluhu o rozvoj mažoretkového sportu se postaral pan Mgr. Jiří Necid, který dokázal připravit soutěže tak, že zapadaly do koncepce televizních pořadů. Pan magistr inicioval založení Občanského sdružení mažoretek, vybudoval síť pořadatelských měst a obcí, přizval ke spolupráci odborníky z taneční, pohybové a hudební výchovy, vytrénoval rozhodčí, sestavil hodnotící počítačový program a mnoho dalšího. Sportovní charakter soutěží postavil na principu „fair play“, vysokých výkonech, kráse a eleganci pohybu. Tyto všechny zmíněné pilíře se staly základem pro moderní, masový sport určený dívkám od 6 do 26 let (IFMS Majorettes, 2023, online).

1.1 Nynější charakteristika mažoretkového sportu

Pro mažoretkový sport neexistuje přesná definice, jelikož se každým rokem sport vyvíjí novým směrem. Avšak v poslední době lze o tomto sportu říct, že jde o estetický sport propojený s náročnou prací s náčiním baton, pom-pom a jiné. Mažoretky musí ovládat spousty tanečních stylů od baletu, jazzu, contemporary, scénického tance, „disco dance“, aerobiku až po náročnou gymnastiku a akrobacii. Vše je nutné sloučit s hudebním podkladem, choreografií, kostýmem, make-upem a celkovým dojmem.

Estetické hledisko se do popředí zájmu sportovních disciplín dostává během dvacátého století, což dokládá pestrostí barev a tvarů prostorů, nářadí, oděvů i úpravou pravidel pro estetické účely (Hohler, 1989).

Atraktivnější pohled na mažoretkový sport se zvýšil díky zařazením gymnastických a akrobatických prvků. Pojem gymnastika vychází z latinského slova gymnos (nahý) a uchopit tento pojem můžeme jako záměrnou pohybovou činnost (Kubička, 1993). Výstižně lze gymnastiku charakterizovat otevřeným systémem metodicky uspořádaných esteticko-koordináčních pohybových činností specializovaných na tělesné a pohybové stránky člověka a rovněž na zlepšení či udržení stránky zdravotní (Skopová & Zítka, 2013).

Podle Skopové a Zítka (2013) se dělí gymnastika na:

- gymnastické druhy – základní gymnastika (cvičení pořadová, prostná, s náčiním, na nářadí, akrobatická a užitá), rytmická gymnastika (hudebně-pohybová výchova, cvičení bez náčiní, cvičení s náčiním, tanec), aerobik (kondiční cvičení bez i s náčiním, taneční choreografie),
- gymnastické sporty – olympijské (sportovní gymnastika, moderní gymnastika, skoky na trampolíně), neolympijské (sportovní aerobik, sportovní akrobacie, TeamGym, aerobik fitness družstev, aerobik fitness jednotlivců, estetická skupinová gymnastika, akrobatický rokenrol).

Potvrzením toho, že gymnastika je stále otevřeným systémem, jsou její rozrůstající se disciplíny každým rokem (Křištofič, 2008).

S gymnastikou se taktéž neodmyslitelně pojí flexibilita. Flexibilita se definuje jako rozsah pohybu svalů a pojivové tkáně v kloubu nebo skupině kloubů, ze zdravotního hlediska funguje jako prevence před zranění, bolestmi zad, zlepšuje držení těla a je jednou z nejdůležitějších složek fyzické zdatnosti (Pate et al., 2012).

V posledních letech se v mažoretkovém sportu objevují taneční prvky z různých tanečních stylů. Každým rokem je trendem jiný taneční styl, nicméně dominují styly jako contemporary a výrazový tanec. Tanec jako umění, nebo tanec jako pohyb. V těchto dvou pohledech viděl zásadní rozdíl autor Payne (2011), který definoval, že pokud jde o umění, nazýváme tanec jako exhibici a jestliže tomu chybí estetická stránka a záměr je sociologický, psychologický nebo historický, lze považovat tanec pouze za pohyb.

Contemporary je fenoménem současného tanečního světa. Dle Adamcové a Šerákové (2014) lze označit contemporary jako současný tanec, ve kterém se kombinují rysy moderního tance, baletu a postmoderního tance doprovázené výrazovým emocionálním projevem. Tanec subjektivně hodnotí daný porotce. Nelze vyhrát na góly, metry nebo čas, a tak je nepříjemným a velmi častým kontroverzním tématem společnosti, zda je tanec sportem a zda se může srovnávat se sporty jako je basketbal, fotbal apod. (Odstrčil, 2004).

2 SOUTĚŽNÍ CHARAKTER MAŽORETEK

Mažoretkový sport nabízí pestrou škálu soutěžních disciplín a věkových kategorií. V každé soutěžní disciplíně se využívá jiné náčiní a jsou pro ně platná odlišná pravidla. Téměř každým rokem se pravidla obměňují díky rostoucí kvalitě soutěžících. Přidávají se i nové soutěžní disciplíny, které jsou zařazeny do soutěžních kategorií.

Plánování a pořádání soutěží je dlouhý proces a hlavní pořadatel musí vzít v potaz několik faktorů, jež mohou ovlivnit kvalitu soutěže. Čáslavová (2010) vytvořila tabulku pro činnost manažera ve sportu, která popisuje základní činnosti manažera (plánování, organizování, vytváření organizačních struktur, vedení lidí, kontrolu, marketing, finance, právo a komunikace), příklady aplikace základních činností manažera na činnosti sportovního manažera (vyhodnocení, strategický plán, zdokonalování organizačních struktur, přehled o aktuálních ekonomických trendech a opatřeních ve státní a podnikatelské sféře) a specifické činnosti (sponzorská činnost, reklama, transfer soutěžících a trenérů, znalost uspořádání fungování norem vrcholových mezinárodních organizací, kontakty a spolupráce).

2.1. Pravidla

Pravidlo neboli norma se definuje jako souhrn požadavků na chování nebo vlastnosti člověka, jsou psané i nepsané, diferencují se mírou závaznosti a rozsahem platnosti (Knapp, 1998).

Pro nedostatek odborné publikace na mažoretkový sport byla do diplomové práce zařazena tato kapitola, aby se tím efektivně a stručně popsaly normy patřící neodmyslitelně k tomuto tématu.

Každý člen mažoretkové asociace je na začátku sezóny pravidly proškolen teoreticky i prakticky, dozví se odhlasované změny či si nějakou změnu odhlasují v rámci členské schůze.

Mezi základní pravidla pro všechny soutěžní sekce dle platných pravidel české mažoretkové asociace patří:

- Soutěžní plocha má parametry 12x12m.
- Pódiová sestava je povolena v limitu 2:30-3:00 min.
- Sólová vystoupení jsou povolena v limitu 1:15-1:30 min.
- Dodržení všech povinných prvků platných pro jednotlivé soutěžní sekce.
- Kostýmy soutěžících, jejich účesy a make-up musí být korektní ve vztahu k věkové kategorii, charakteru hudby a typu náčiní.
- Zachování a dodržování všech věkových limitů.
- Vedoucí, trenéři, svěřenci, porotci se na soutěžích chovají dle etického kodexu platný pro daný rok.
- Během vystoupení má za tým plnou zodpovědnost vedoucí týmu, nebo trenér týmu.
- Soutěžící nesmí opustit soutěžní plochu během vystoupení (výjimkou jsou zdravotní komplikace).

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

2.1.2 Výkonnostní třídy

Tento sport lze dělat na úrovních profi a hobby. Ve výkonnostní třídě hobby mažoretky nemusí plnit povinné prvky a není ničím omezena. Tato třída neuděluje žádné mistrovské tituly a nemá postupový klíč na soutěže mezinárodního charakteru. Výkonnostní třída profi má oprávnění udělovat mistrovské tituly s postupem na mezinárodní šampionáty. Mažoretky zde musí dodržovat pravidla platná pro daný rok (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

Sekot (2019) vymezuje vrcholové sportovce jako sportovce, kteří vykonávají sportovní činnost pod záštitou klubu či asociace. Na vrcholu klubu stojí vedení, pod ním trenér, a nakonec samotní sportovci. Vrcholový sport s sebou nese řadu rizik, touha po vítězství ambiciózní sportovce žene k maximálním výkonům, což může vést k ohrožení jejich zdraví a úrazům (Kučera & Dykovský, 1999). Tento sport má spoustu benefitů v podobě píce a disciplíny, jež i po ukončení kariéry může sportovec využít v běžném životě, je schopen se rychleji integrovat do kolektivů a nových aktivit, disponuje výbornou fyzickou kondicí a většinou si odnáší i přátelské vztahy setrvávající značnou část života (Thatcher et al., 2012).

Na rozdíl od vrcholového sportu je rekreační sport charakterizován spíše jako vlastní aktivita, a vykonávání sportu pro vlastní potěšení, kdy ho může provozovat každý, neboť neklade vysoké sportovní nároky oproti vrcholovému sportu. Motivem rekreačního sportu není být nejlepším, ale spíše se seberealizovat, překonávat sám sebe a rozvíjet se (Sekot, 2019).

2.1.3 Soutěžní sekce

Sekce moderní mažoretky s náčiním baton (hůlka), která svou choreografií obohacuje o tematické vyjádření a náročnou práci s hůlkou – BATON:

- Jeden nebo dva kusy batonu na jednu soutěžící.
- Žádná další doplňující náčiní (šátky, stuhy apod.) nejsou pro soutěžní sestavy BAT povolena.
- Je povinný nepřetržitý kontakt s náčiním během soutěžní sestavy.
- Kostýmy musí obsahovat některé prvky tradičního mažoretkového kostýmu (lodička nebo její imitace, kozačky, sukně).

Sekce moderní mažoretky s náčiním pom-pom (třásně), která svou choreografií obohacuje o akrobatické, gymnastické a taneční prvky – POM-POM:

- Dva kusy náčiní pom-pom na jednoho soutěžícího.
- Během soutěžního vystoupení je možné si vyměnit pom-pom s jiným soutěžícím za jinou barvu.
- V sekci POM nesmí ležet náčiní na zemi, pouze při zvedačkách (max. 4 doby-2 s), tvorbě vlny, obrazce (2 s) nebo při náročných akrobatických a gymnastických prvcích.
- Povoleno je maximálně 12 akrobatických prvků ve velké sestavě (8-25 členů) a 6 akrobatických prvků v malé sestavě (4-7 členů).

Sekce tradiční mažoretky za doprovodu orchestrové hudby – CLASSIC BATON a CLASSIC POM:

- Formace musí mít kapitánku, v případě nesplnění – srážka – 2 b (technický porotce).
- Všechny gymnastické a akrobatické prvky a také zvedačky jsou zakázány.
- Všechny kostýmy musí být identické, pouze kapitánka musí být odlišená – např. barvou kostýmu nebo nějakým detailem na kostýmu a musí mít prvky tradičního mažoretkového kostýmu.

- Těžší práce s náčiním BATON a POM jsou zakázané. Povoleny jsou nízké výhozy, předávání náčiní z ruky do ruky či rolování po těle.

Sekce s tradičním batonem (hůlkou), což je nejdelší baton (hůlka), který se na soutěže vyrábí – MACE:

- Gymnastické prvky jsou povoleny po celou dobu. Zakázané jsou akrobatické prvky a převal.
- Kostýmy nemohou mít formu kombinézy, gymnastického dresu, trikotu nebo plavek a také nemůže mít charakter pom-pomových kostýmů.
- Velikost náčiní musí odpovídat dané věkové kategorii.

Sekce s hůlkou, která má na sobě připevněnou vlajku – BATONFLAG:

- Jeden kus BATONFLAG na jednoho soutěžícího.
- Za náčiní BATONFLAG se považuje kousek látky připevněný na speciální baton. Žádné jiné provedení ani imitace se neakceptují (vlajky na řetězech, na laně).

Sekce s bubínkem, kdy mažoretky hudebně doprovází z velké části svou choreografii – DRUMMERS:

- Jeden buben na jednoho soutěžícího a dvě paličky.
- Je dovoleno mít náhradní pár paliček, který musí být ve speciálním pouzdře, které je připevněno k pásu.
- Poměr požadovaných prvků – rytmické vzory s bubny 50 %, twirling 20 %, choreografická kompozice 30 %.

Sekce kdy se jednotlivé soutěžní kategorie prolínají do sebe z čehož vznikne choreografie s vícero náčiním – MIX:

- Během soutěžního vystoupení musí být použity 2 druhy náčiní – BAT a POM, BAT a FLAG, POM a FLAG.
- Náčiní musí být použito ve stejném, vyváženém poměru a během vystoupení musí být používáno obě náčiní současně.
- Je vyžadována doba náčiní 1:1, tedy 50 % a 50 %.

Sekce s náčiním baton spojený s akrobacií, gymnastikou a tancem – ACROBATIC BATON:

- Během sestavy smí ležet náčiní na zemi.
- V této soutěžní sekci mohou startovat v sólové disciplíně i muži.
- Sólo může využívat různé variace tanečních prvků a kroků (např. prvky „jazz dance“, balet, contemporary, scénický tanec atd.).
- Choreografie musí obsahovat twirlingové prvky – náročnější prvky s náčiním BATON.

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

Dále si mažoretky mohou vybrat disciplíny (viz Tabulka 1 – Soutěžní disciplíny), co se do velikostí týče, ve kterých je možné předvést výše zmíněné soutěžní sekce.

Tabulka 1 - Soutěžní disciplíny zdroj: (CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

MALÉ FORMACE	VELKÉ FORMACE
SÓLO (jednotlivec)	PÓDIOVÁ SESTAVA (8-25 členů, statická choreografie na ploše 12x12m)
DUO – TRIO (dva až tři)	DEFILÉ (8-25 členů, dynamická choreografie na ploše 30x15x30m)
MINIFORMACE (4-7 členů)	

2.1.4 Účastníci soutěže

Účastníky soutěže dělíme dle jejich počtu ve skupině. Kompozici sociálních skupin dle Výrosty a Slaměníka (1997) vyznačuje velikost skupiny (charakterizována počtem členů) a zastoupení jednotlivých pohlaví či věkovou skladbu jednotlivých členů.

Věkové kategorie dle platných pravidel české mažoretkové asociace:

1. Děti: nesmí přesáhnout věkový průměr 7,99 let.
2. Kadetky: věk 6–11 let.
3. Juniorky: věk 12–14 let.
4. Seniorky: věk 15 a více let.
5. Happy team: věk 18 a více let, nesmí být aktivní mažoretkovou v jiné věkové kategorii.

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

2.1.5 Kritéria hodnocení

Různí autoři vymezují různé typy hodnocení. Podle subjektu může jít o hodnocení vnitřní nebo vnější. Dle vztahové normy jde o hodnocení sociálně normované a individuálně normované. Další z pojmů, jež se k hodnocení vztahují, jsou hodnocení sumativní (shrnující), normativní (hodnocení výkonu ve vztahu k výkonům ostatních), kritériální, diagnostické, formální, neformální, průběžné, závěrečné a formativní (Kolář, 2005).

V mažoretkovém sportu výkony hodnotí proškolení porotci na základě pravidel platných pro daný rok. Dělí se na bodové porotce sledující tři oblasti a dle toho dávají své body. Dále se člení na technického porotce, který sleduje technické srážky a na delegáta, jenž dohlíží na zapsané body a kontroluje administrativní práce.

Hodnocení tří oblastí bodových národních a mezinárodních porotců v mažoretkovém sportu.

➤ Oblast A – Choreografie a kompozice

Tanec je utvářen vnitřními a vnějšími faktory. Jedná se především o hudební a estetický zážitek, vnitřní emocionální prožití tanečníka a radost z pohybu. Mezi klady lze zařadit jeho různorodost, prohlubování tvůrčích schopností, přispívá ke správnému držení těla a k osobitému projevu každého tanečníka (Cveklová & Jeřábková, 2004).

Tato oblast se dále dělí na 4 podskupiny charakterizující jednotlivá kritéria pro bodové porotkyně, choreografy a trenéry.

1. Pestrost a rozmanitost

- výběr a pestrost prvků, obrazců a tvarů (kruhy, čtverce, řady, zástupy, diagonály apod.)
- změny tvarů a obrazců, originalitu, využití tanečních a gymnastických prvků
- provádění prvků, tvarů a obrazců všemi soutěžícími stejně nebo rozdílně v podskupinách
- využití směrů (vpřed, vzad, šikmo, stranou), drah (přímka, oblouk, vlnovka, spirála, lomená čára)
- vyjádření charakteru hudby, proměnlivost dynamiky a tempa sestavy v závislosti na hudbě

2. Celkový dojem a výraz

- vhodnost hudby k věkové kategorii, věkovou vyváženost nebo nesoulad skupiny nebo malé formace
- dodržení struktury defilé (start – defilé – závěrečná pozice)
- dodržení struktury pódiové sestavy (nástup – zastavení – soutěžní sestava – zastavení – odchod)
- stejná technická dokonalost a pohybová vyspělost u všech členek – sestava jako celek má být provedena lehce, obtížnost a úsilí nejsou zřejmé, skladba se zdá být prováděna lehce a s radostí
- kontakt s publikem bez přehnané afektovanosti

3. Základní chyby v choreografii a jejím předvedení

- malá pestrost a rozmanitost prvků, bez větších změn tvarů a obrazců, monotónní tempo
- jednostranné taneční pojetí, nedodržení rovnovážné choreografie (nesmí dominovat gymnastika nad tancem a naopak)

4. Bonifikace za choreografii a jejich předvedení

- za soulad originální choreografie, hudby a kostýmu s tématem choreografie
- za vysokou přesnost, vyrovnanost tvarů a změn, nové originální prvky
- za působivý kontakt s publikem, výborný celkový dojem

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

➤ Oblast B – Pohybová technika

Správné držení těla je stavební jednotkou pro dobrou lokomoci (Rokyta, 2016). Dle Čermáka, Chválové a Botlíkové (1998) se pro správné držení těla zapojují právě tyto svaly:

- svaly držící pravouhlé postavení nohy vůči bérce,
- svaly na přední straně stehna bránící poklesu v kolenou,
- svaly kontrolující postavení kyčelního kloubu,
- vzpřimovače páteře.

Machová a Kubátová (2015) se zmiňují, že na správné držení těla lze nahlížet z mnoha hledisek:

- z fyziologického hlediska umožňuje orgánům plnit jejich optimální funkci díky jejich postavení,
- z motorického hlediska se podílí na ideálním vývoji svalů a motoriky,
- z pracovního hlediska reviduje výdej energie,
- z psychického hlediska je potřebný pro celkovou duševní harmonii člověka,
- z estetického hlediska se postará o sebevědomý vzhled.

Nejdůležitější složky držení těla dle Kopeckého (2010) jsou postavení hlavy, zakřivení páteře, poloha pánve, postavení dolních končetin a klenba nožní.

Mezi četné typy vadného držení těla se řadí hyperlordóza krční páteře, hyperkyfóza hrudní páteře, hyperlordóza bederní páteře, anteverze pánve, plochá záda a skoliotické držení těla (Levitová & Hošková, 2015). Následky nesoucí nesprávným držení těla mohou být slabá vazivová tkáň, ochablé nebo zkrácené svaly, nadměrná zátěž části těla, nesprávná pozice při sezení nebo získané chybné postavení páteře (Grabbe, 2010).

Prevencí vadného držení těla může být správná volba obuvi, masážní a rehabilitační pomůcky, redukovat tělesnou hmotnost, omezovat trvalé statické zátěže, vyvarovat se nedostatku nebo nadbytku fyzické zátěže a využívat kompenzačních cvičení (Levitová & Hošková, 2015).

V rámci hodnocení i tato oblast dělí pohybovou techniku na další 4 podskupiny.

1. Technika těla a kroku

- držení trupu, držení a pohyby paží, držení a pohyb hlavy
- provedení nášlapu přes špičky, postavení chodidel, zvedání kolen
- rytmus tanečních prvků
- gymnastické prvky – přesnost, rozsah a jistota provedení, spojení s prvkem s náčiním nebo se změnou tvaru, obrazce

2. Rytmická koordinace a synchronnost

- pohybové vyjádření hudby
- přesnost, zřetelnost a plynulost změn tvarů a obrazců; kompaktnost pohybujících se obrazců
- přesnost a návaznost pohybů u řetězových akcí v rychlém sledu a stop akcí
- stejná návaznost pohybu při práci s náčiním, při výměnách náčiní

3. Základní chyby v pohybové technice

- ztráta rovnováhy – balanc
- nesprávné provedení prvků, chyby v technice těla
- pád soutěžících

4. Bonifikace za pohybovou techniku

- za dokonalou synchronizaci a návaznost pohybů u všech soutěžících
- za pohybovou eleganci u všech soutěžících během vystoupení
- za zvládnutí náročných tanečních, gymnastických a akrobatických prvků

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

➤ Oblast C – Práce s náčiním

Manipulace s náčiním je nedílným komponentem mažoretkového sportu (Novotná, Panská & Šimůnková, 2011). Mezi základní dispozice pro správné ovládnutí náčiní se řadí schopnost orientace těla v prostoru a udržování zrakové kontroly při manipulaci s náčiním. Jedná se především o harmonický soulad pohybu v kloubu ramenním, kloubu loketním, zápěstí a prstech (Kapounková et al., 2017).

Za nejznámější a nejtradičnější náčiní se považuje baton, který známe pod volně přeloženým a námi používaným slovem hůlka. Těžké prvky a tanec s batonem se postupem času pojmenovalo jako twirling, jenž obsahuje pestřejší práci s batonem, gymnastické a akrobatické prvky spojené s výhozy a obtáčením kolem celého těla (Stroescu, 2016).

Druhým nejznámějším náčiním lze považovat pom-pom neboli třásně, bambule, štrápce apod. Struktura tance s třásněmi vzhledem připomíná cheerleading, jinými slovy roztleskávání. Vyskytuje se několik druhů materiálu (plastové, metalické, holografické), barev a dodavatelů, ze kterých mohou trenéři a mažoretky vybírat. Avšak výběr materiálu a barev by měli podřídit věkové kategorii, tématu choreografie, barvám kostýmů a celkovému vzhledu (Jelínek & Jelínková, 2014).

Další, ač méně známá náčiní, se kterými lze soutěžit v mažoretkovém sportu:

- batonflag (baton s připevněnou vlajkou),
- drummers (bubínky),
- mace (specifický baton).

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

Posuzování této oblasti dělíme opět na 4 podskupiny s tím, že každá soutěžní sekce má své levely náročnosti. Tato práce vystihne pouze levely v náčiní baton a pom-pom, tyto zmíněné náčiní sleduje diplomová práce v praktické části.

1. Výběr, pestrost a obtížnost prvků

- twirling, speciální twirling, ostatní manipulace
- vyhazování, chytání, výměna, vlny, obrazce, hra s barvami
- součinnost a postavení soutěžících, propojení práce s náčiním s tanečním, gymnastickými a akrobatickými prvky

2. Jistota provedení

- vliv pádu náčiní na další provedení soutěžní sestavy, okolnosti a frekvence pádu
- udržení balanců a sebejisté předvedení během práce s náčiním a samotnou choreografií
- odložení náčiní mimo povolené akrobacie, zvedačky a vlny

3. Základní chyby práce s náčiním

- chytání s úkrokem, podřepem, dřepem
- ztráta kontaktu s náčiním, nesprávná manipulace (špatná poloha rukou a těla)
- nesplněné povinné prvky, nedostatečná obtížnost

4. Bonifikace za práci s náčiním

- za originální a nový prvek
- za těžké a vícenásobné výhozy
- čistě provedené náročné prvky celou skupinou

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

Práci s náčiním pom-pom dělíme do 4 levelů následovně.

I. LEVEL

- mrtvý pom-pom bez pohybu, soutěžící jej pouze volně drží, nepracuje s ním

II. LEVEL

- AERIALS (vyhazování) do výšky 1 m
- jednoduché a nízké vyhození obou nebo jednoho pom-pom před tělem, jednoduché výměny z jedné ruky do druhé
- klouzání, rolování, pom-pom po ruce, po nohách, po zádech

III. LEVEL

- obtáčení jakékoliv části těla (okolo pasu, ruky, napnuté ruky, nohy...)
- AERIALS (výhoz) nad 1 m a výše, travelling (cestování) – přesun na jiné místo během vyhození (pochod, chassé...), stationary – póza (arabeska, baletní pozice...)
- těžké vyhození pom-pom s jednoduchým chytáním, otočka s výhozem, jednoduché vyhození s těžkým chytáním (pod nohou, za zády, za hlavou...)
- vyhození s jedním gymnastickým prvkem

IV. LEVEL

- akrobatický prvek s výhozem
- chycení jinou částí těla než rukou, např. ramenem, pod kolenem, pusou atd., vyhození jinou částí těla než rukou
- přehození, výměna, vyhození z pravé do levé ruky během gymnastických a akrobatických prvků (viz Obrázek 1 – Práce s náčiním pom-pom, zdroj: vlastní obrázek)

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

Obrázek 1 - Práce s náčiním pom-pom, zdroj: vlastní obrázek

Práci s náčiním baton dělíme do 5 levelů následovně.

I. LEVEL

- mrtvý baton bez jakékoli rotace, rolování, přikládání batonu k různým částím těla

II. LEVEL

- horizontální a vertikální točení v pravé a levé ruce
- LOOP (smyčka) – točení zápěstím

III. LEVEL

- SUN (slunce) – vertikální točení oběma rukama ve všech pozicích těla (před tělem, za tělem, nad hlavou, vedle těla)
- STAR (hvězda) – vertikální rotace s kreslením kruhu před tělem jednou rukou
- figury nízkých a jednoduchých vyhození batonu s jednoduchým výhozem a úchopem
- AERIALS (výhoz) do výšky 1 m
- přehození a výměna náčiní mezi soutěžícími

IV. LEVEL

- twirling mezi prsty vertikálně nebo horizontálně
- ROLLS (obtáčení o 360°) WRAPS (obtáčení o 180°) – viz Obrázek 2 – Práce s náčiním baton, zdroj: vlastní obrázek
- figury vysokého-těžce letícího batonu s lehkým vyhozením a lehkým chytáním
- ½ FISH – poloviční ryba oběma směry
- SNAKE – ruka a loket nebo loket a ruka
- PALMA – točící se baton na dlani

V. LEVEL

- THUMB FLIP – baton se otočí kolem palce a opustí ruku
- BACKHAND FLIP – použitím zápěstí uvolnění batonu z ruky opačným směrem + otočení
- THUMB TOSS – vyhození pomocí THUMB FLIP, více než 2 otočení ve vzduchu
- BACKHAND TOSS – vyhození pomocí BACKHAND FLIP, více než 2 otočení ve vzduchu
- BACKHAND CATCH – chytání s vytočenou dlani směrem nahoru, opačným směrem

- BLIND CATCH – slepé chytání (chytání nad rameny bez kontroly pohledem)
- FLIP – konstantní vypomáhání rukou při neustálé rotaci batonu přes palec
- SPIN – rotace těla na jedné noze s otočením o 360° + výhoz

(CZ Majorettes, z. s., 2022, online)

Obrázek 2 - Práce s náčiním baton, zdroj: vlastní obrázek

V každé hodnotící oblasti může soutěžící mažoretka dostat maximálně 10 bodů. Oproti bodové porotkyni má technická porotkyně za úkol sledovat pravidly jasně stanovené technické srážky (viz Tabulka 2 – Bodové srážky technického porotce) dle pravidel české mažoretkové asociace (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

Tabulka 2 – Bodové srážky technického porotce zdroj: (CZ Majorettes, z.s., 2022, online)

TECHNICKÝ POROTCE – BATON	
Prvky	Bodová penalizace
Překročení časového limitu	0,05/sec.
Pád náčiní (každý pád)	0,05/pád
Nepřipravenost na startu po ohlášení	0,10
Nepřipravenost hudby	0,10
Nesourodý mix hudby	0,10
Přešlap	0,10/os.
Pád části kostýmu	0,10
Nepovolená komunikace mezi soutěžícími	0,10
Nepovolená komunikace mezi soutěžícími a trenérem	1,00
Balanc soutěžící	0,10
Pád soutěžící	0,30
Chybějící jištění při zvedačkách	0,30
Použití zvedačky během sestavy (baton)	0,40
Neesteticky vypadající kostým celá skupina	0,50
Neesteticky vypadající kostým jednotlivec	0,30
Defilé	
Sestava na místě	0,10
Neprojití celé trasy	0,20
Pódiové skladby	
Nástup před ohlášením	0,20
Nástup/Odchod s hudbou	0,50
Chybějící stop figura	0,10
Chybějící povinný prvek	0,40
Použití větší akrobatických prvků – baton Použití většího počtu akrobatických prvků – pom-pom	5,00
Povinné prvky: pro každou soutěžní sekci jsou odlišné povinné prvky (například: 2x zvedačka, 2x obrázek, 2x vysoký výhoz atd.)	0,40/za každý chybějící

2.2 Národní a mezinárodní asociace a federace

Na české a zahraniční sféře se bohužel vyskytuje více mažoretkových asociací a federací. Každá nabízí svou jinakost, ale co se týče úrovně mažoretkového sportu, tak tato situace celý sport znehodnocuje. Mistrovské tituly nezískají tu důležitost, kterou by měly, jelikož každá asociace či federace si pořádá svůj šampionát. Ačkoli se vedení jednotlivých asociací a federací usiluje nalézt kompromis a společnou řeč, tak tato situace do teď není vyřešena.

Největší a nejprestižnější českou mažoretkovou asociací je CMA (Czech Majorettes Association), která nabízí jak tradiční, tak spoustu moderních mažoretkových disciplín. Je také součástí největší světové mažoretkové federace MWF (Majorette-sport World Federation), ve které mají možnost reprezentovat Českou republiku nejlepší české mažoretkové soubory. O její prestiži vypovídá i zastoupení mažoretkových souborů, což k roku 2023 sčítá přes 2000 členů a přes 60 registrovaných týmů, kteří posouvají úroveň mažoretkového sportu každým rokem výše. Zcela se odlišuje je veřejným hodnocením jako například v krasobruslení. Prezidentka asociace Mgr. Jana Šichová zvedá úroveň této asociace tím, že si potrpí na každoročním školení porotců a trenérů, na komunikaci s týmy a příznivci mažoretkového sportu a činí se domlouváním různých spoluprací, jež by zviditelnily mažoretkový svět (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

Další známou českou federací je ČFMS (Česká Federace Mažoretkového Sportu), kde lze soutěžit pouze v novodobých disciplínách, a tak se z ní vytrácí tradiční složka mažoretek. Zde je třeba vyzdvihnout špičkové marketingové tahy federace, jež mažoretkový sport dostávají do podvědomí veřejnosti. Dosáhla zařazení mažoretkového sportu do sportu estetických na ČT Sport. Usilovala také o začlenění do ČOV (Český olympijský výbor), ale mažoretkový sport bohužel v této federaci nesplňuje ani jednu z podmínek. Od asociace CMA se odlišuje průměrnou úrovní. Příčinami této úrovně jsou nedostatečné profesionální obsazení do vedení federace a porotců (ČFMS, z. s., 2020, online). ČFMS je součástí IFMS (International Federation of Majorettes Sport). Nicméně v této mezinárodní federaci je účast zahraničních týmů téměř nulová na rozdíl od účasti zahraničních týmů v MWF, která hostí na svých šampionátech Asii, Afriku a Evropu (IFMS Majorettes, 2023, online; Majorette-MWF, 2023, online).

Třetí asociací, kde mažoretky mohou soutěžit a získávat mistrovské tituly, je IMC (International Majorettes Competition) i v ní si mohou vybrat z tradičních a moderních soutěžních sekcí. Velkým a podstatným rozdílem je malá účast mažoretkových souborů a tím i velmi nízká kvalita výkonnosti. Těchto soutěží pod záštitou asociace IMC se účastní především začátečníci či mažoretkové týmy, které nemají ambice posouvat svou úroveň výše. IMC spolupracuje s mezinárodní IAM (International Association of Majorettes), ale bohužel i tam je zahraniční účast a kvalita výkonů mažoretek má spíše přehlídkový než soutěžní charakter (INTERNATIONAL MAJORETTES COMPETITION, 2023, online).

Jednou z posledních mažoretkových federací je ČMTF (Česká Mažoretková a Twirlingová Federace), jejíž název napovídá, že zde se nachází jak klasické mažoretkové soutěžní sekce, tak i twirlingové, které jsou jistým lákadlem této federace. Pyšní se bohatou spoluprací se zahraničními asociacemi a federacemi jako je EMA (European Majorettes Association), WAMT (World Association of Majorette-sport and Twirling) a v neposlední řadě EFBT (European Federation of Baton Twirling). Avšak jedná se, co se týká velikosti a prestiže, o nejmenší mezinárodní asociace a federace (ČMTF, z. s., 2014, online).

Posledním a historicky nejstarším mažoretkovým svazem je NBTA (Svaz mažoretek a twirlingu ČR, z.s.) zachovávající ty nejstarší tradice a zároveň si dává za cíl inovovat svůj soutěžní řád tak, aby držel krok s mažoretkovými a twirlingovými trendy. Převahuje zde spíše tradiční charakter mažoretek. Pro své choreografie mažoretky volí klasickou hudbu, tradiční mažoretkové uniformy a zachovává se volba Miss mažoretky. Ve twirlingových disciplínách se řadí mezi nejlepší a jejich úroveň dosahuje na světovou špičku. Z mezinárodních soutěží mají mažoretky z čeho vybírat, spolupracují se spousty zahraničními federacemi a asociacemi jako například s NBTA EUROPE (National Baton Twirling Associations Europe), WFNBTA (World Federation of National Baton Twirling Associations), WBTF (World Baton Twirling Federation) a IBTF (International Baton Twirling Federation). NBTA se netají tím, že je pro ně velkou prioritou a stěžejním faktorem jejich svazu především twirling (Svaz mažoretek a twirlingu ČR – NBTA, z. s., 2016-2023, online).

4 CHARAKTERISTIKA STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

V praktické části diplomová práce pracuje s věkovou kategorií juniorky 11-14 let a seniorky 15 a více let, kterou níže stručně charakterizuje z hlediska somatického, pohybového, psychického a sociálního vývoje.

Smolík (2010) uvádí, že se mládeží rozumí osoby do 26 let, kdy postupně vstupují do dospělosti, třídí si své hodnoty, formují si svou budoucnost a budují si svou společnost, ve které hledají jejich místo a roli.

4.1 Somatický vývoj

Dle Vágnerové (2000) rozčleňujeme období dospívání na dvě fáze:

- pubescence (obsahuje období přibližně mezi 11. a 15. rokem),
- adolescence (období, které trvá přibližně do 20. roku).

Somatické změny se projevují růstem postavy, nabíráním hmotnosti, sekundárními pohlavními znaky, což může být pro osobu v tomto období obtížné. Sportovní výkonnost může být na začátku tohoto období nižší než obvykle. U dívek je začátek pubescence daleko složitější, jelikož jejich změna probíhá rychleji než u chlapců. Velkou roli v tomto období zastupují hormonální změny (Jansa, 2012).

Somatický vývoj s sebou nese spousta rizik, může být nebezpečný pro mladistvou integritu vlastní osobnosti, a tím může vyvolat ztrátu sebejistoty a sebevědomí (Vágnerová, 2012).

Dále podle Vágnerové (2012) může být ukazatelem výše popsaného rizika cílená změna velikosti svého oblečení. Dívky nosí volné oblečení, aby zakryly své rostoucí ženské křivky.

Dle Machové (2016) se ke konci tohoto období začne projevovat větší zájem o sportovní činnost. U dívek ale zejména u chlapců se probouzí dravost, soutěživost a díky tomu se výkonnost opět zvyšuje a jsou schopni podávat výkony na vysoké technické úrovni.

Hansmannová (2017) uvádí ze svého somatického výzkumu hodnocení parametrů (BMI, výška, hmotnost), že děti v tomto období přestávají mít zájem o pohybovou aktivitu díky změnám v pubertálním věku. Z tohoto důvodu je viditelný nárůst hmotnosti, a tím i výskyt nadváhy a obezity jak u chlapců, tak dívek.

4.2 Pohybový vývoj

Dospívající lidé získávají pohybové dovednosti velmi rychle. Takové dovednosti vyžadují sílu, rychlost, cit pro rovnováhu a jemnou pohybovou koordinaci, velký vliv na motoriku má somatický vývoj jedince (Zacharová, 2012).

Pastucha (2011) uvádí, že typicky ženská motorika je v tomto období prokazována zaobleností pohybu a kontinuálním navazováním pohybů, kdežto mužská motorika se jeví nárůstem silových schopností a kostrbatými pohyby, samotná výkonnost je pak velmi rozdílná mezi dívkami a chlapci.

Dochází ke zvyšování výkonnosti svalové koordinace a celkově všech orgánů. U chlapců výkonnost stoupá u dívek naopak začíná stagnovat. Chlapci si vybírají takové zájmy, které mohou uplatnit i ve svém volném čase. Naproti tomu dívky volí spíše estetické sporty ovlivňující jejich zevnějšek (Ptáček & Kuželová, 2013).

Pohybová motorika je rozvíjena zejména ve školním prostředí, kde mladiství pobývají podstatnou část dne pomocí různých pohybových aktivit především v rámci tělesné výchovy (Vašíčková, 2016).

Čechovská a Dobrý (2010) tvrdí, že dospívající čerpají z prožitků a zkušeností. Jsou již natolik psychicky vyzrálí, že znají důležitost toho, aby byli pohybově aktivní. Pouze na dospívajících lidech je, zda si tento stav zachovají a zda ho budou nadále budovat.

4.3 Psychický vývoj

Z psychického hlediska vývoje je tu spousta činitelů a okolností, kterými osoby procházejí v tomto období a musí je zvládnout. Díky těmto faktorům sledujeme v dospívání čtenější sklony k rizikovému chování (Romer et al., 2010).

Do rizikového chování mládeže lze zařadit požívání alkoholu, užívání drog spojené s vyhledáváním novosti, při čemž zásluhou tohoto experimentování s návykovými látkami jsou mladiství náchylnější k duševním chorobám (White & Swartzwelder, 2004).

Krch (2005) uvádí, že hormonální transformace mohou přivodit negativní emoce, které pak mohou přejít až k poruchám příjmu potravy. Mezi negativní objevující se fenomény u mladistvých z kategorie poruchy příjmu potravy jsou mentální anorexie, mentální bulimie, bigorexie aj. V roce 2022 bylo zaznamenáno, že ze všech psychických poruch má mentální anorexie nejvyšší úmrtnost (Halmi, 2022).

Hormony působí především na změny v oblasti citového prožívání. Konkrétně hormony účinkují na emotivní vztahy a projevy ke svému okolí, začínají více dbát o svůj zevnějšek, jelikož projevují zájem o druhé pohlaví (Vilímová, 2009). Podle Langmeiera a Krejčířkové (2006) jsou pro toto období typické prudké emoční reakce, při kterých mohou mít problémy s koncentrací. Může se objevit zvýšená únava doprovázena apatičností a časté střídání nálad promítající se motorických projevů.

Dle Čačky (2000) mladiství k porozumění různých jevů aplikují prohloubené funkce analyzátorů, dokážou si logicky osvojovat podněty při čemž z krátkodobé paměti a tím i kratší udržení informací nastupuje v tomto období dlouhodobá paměť a podržení informace se díky spoluúčasti logiky a záměrnosti zdvojnásobuje.

4.4 Sociální vývoj

V období puberty dochází k cílenému výběru svých zájmů, také dochází k extrovertnímu projevování chování a navazování sociálních kontaktů (Perič & Březina, 2019). Pro dospívajícího jedince, a především pro jeho osobní rozvoj, je důležité patřit do příslušné sociální skupiny (Vágnerová, 2005).

Charakteristickým znakem je napodobování chování dospělých od gest, výrazů, zlovyků až přes oblékání. Rovněž si hledají své ideály a snaží se dospělé imitovat (Jansa, 2012). Dle Sanderse (2013) se dospívající chtějí čím dál více osamostatnit, a to vede ke konfliktům a častému nedorozumění mezi rodiči a dítětem.

Pro dospívající má největší vliv trávení času s vrstevníky a sociálními médii. Sociální média jsou v dnešní době obsahově rozsáhlá, ovlivňují nejen mladistvé ale každou věkovou skupinu, jsou velmi snadno dostupná (Griffiths & Kuss, 2017). Dospívající přizpůsobují chování vrstevníkům nebo své sociální komunitě. Toto přizpůsobování může být v rozporu s morálním chováním, ze kterého může vzejít konflikt i s autoritami jakým jsou rodiče, učitelé nebo trenéři (Říčan, 2014).

Tpišovská (2006) uvádí, že mladiství hledají oporu a zázemí u vrstevníků, jimž se bude moci svěřovat a sdílet s nimi zkušenosti, také mají mocnou touhu být členem skupiny, kterou si vybírají dle odlišných preferencí než v dětství, prahnou po obdivu a uznání.

Podle Vágnerové (2012) jsou podstatným prvkem pro dospívajícího sociální skupiny, kterými se jedinec obklopuje:

1. Rodina, jež stále zůstává nejdůležitějším zázemím ačkoli se od ní jedinec má neustálou potřebu vzdalovat.
2. Škola je pro mladistvé jedním ze zajišťovacích a rozhodujících bodů pro budoucnost.
3. Volnočasové instituce působící jako proces v rozvoji schopností a sociálního zařazení jedince.
4. Vrstevnická skupina, ve které dospívající shledává pocit bezpečí, rozvíjí přátelství, s nimiž přichází i první láska.

5 ZAŘAZENÍ MAŽORETKOVÉHO SPORTU DO ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY

Průcha (2009) tvrdí, že Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) jsou platné dokumenty, které vymezují rámec vzdělávání uzákoněným ve školském zákoně č. 561/2004 Sb., s cílovou skupinou žáků od 3 do 19 let.

RVP vymezují základní meze pro obsah a objem vzdělávání a je rozdělen do devíti oblastí se vzdělávacími obory. Tělesná výchova je společně s Výchovou ke zdraví součástí osmé vzdělávací oblasti, která nese název Člověk a zdraví. Přínosy tohoto školního vzdělávání jsou základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví, které se žáci snaží využívat a aplikovat ve svém životě. Jedná se o komplexní vzdělávání žáků v oboru zdraví směřující k poznání pohybových možností, zájmů a zároveň k osvojování konkrétních pohybových činností a objevování jejich účinku na tělesnou zdatnost, sociální a duševní pohodu. Hodiny tělesné výchovy by dle RVP měly být minimálně dvakrát týdně, a to povinně pro všechny žáky ze zdravotních a hygienických důvodů (RVP ZV, 2021, online).

Tělesnou výchovu je možné chápat jako proces, kterým dosahujeme předem určených didaktických cílů a mezi ty hlavní řadíme rozvoj všestrannosti. Výhodou oproti ostatním volnočasovým aktivitám je pravidelnost, systematičnost, dostupnost a vedení vzdělaným pedagogem (Hodaň, 2020).

Dle Fialové (2010) je školní tělesná výchova výchovně vzdělávacím předmětem a považuje ji za nejrozšířenější formu pohybové aktivity, která probíhá u mladé populace

Vilímová (2009) vymezuje strukturu tělesné výchovy následovně:

- Základní tělesná výchova realizována na základních a středních školách zajišťující optimální tělesný a pohybový rozvoj.
- Rekreační tělesná výchova vedena zájmovou formou, poskytující aktivní odpočinek a zábavu.
- Zdravotní tělesná výchova vyučována především v předmětu zdravotní tělesná výchova, kde má za úkol, mimo plnění běžných úkolů tělesné výchovy, také odstraňovat zdravotní nedostatky nebo jim předcházet v rámci preventivních zdravotních cvičení.
- Specializovaná tělesná výchova realizována v různých sportovních a tělovýchovných kroužcích.

Hlavní cíle tělesné výchovy popisuje Fialová (2010) ve své knize v těchto bodech:

- Vzdělávací cíle – Mezi informativní vzdělávací cíle řadíme základní pohybové dovednosti a návyky, postupy, vzdělávací cíle, metody, poznatky a zásady životosprávy a mezi formativní vzdělávací cíle řadíme kvalitní pohybový projev a rozvoj pohybových schopností – rychlost, síla, vytrvalost, obratnost, flexibilita a kvalitní pohybový projev).
- Výchovné cíle – Do všeobecných výchovných cílů lze zařadit kladný vztah k přírodě, životnímu prostředí a osvojení estetického citění, kdežto specifické výchovné cíle mají charakter funkčnosti, soustředí se na přiměřený výkon žáka a kladný vztah k pohybu.
- Zdravotní cíle – Dělí se na kompenzační a hygienické zdravotní cíle. Kompenzační si kladou za úkol především odstranit důsledky jednostranné zátěže a psychohygienu, hygienické obsahují základní hygienické návyky a zdravý životní styl.
- Socializační cíle – Mají skupinový a individuální charakter, kdy skupinové socializační cíle představují týmovou spolupráci, součástí individuálních je rozvoj komunikačních schopností, empatie a zvyšování sebedůvěry.

RVP vymezuje tělesnou výchovu ve třech oblastech, které obsahují očekávané výstupy žáků a minimální vhodnou úroveň pro úpravy očekávaných výstupů co se týče podpůrných opatření a učiva. Mažoretky a rytmická cvičení (například tanec) se může zařadit do činnosti podporující pohybové učení, kam spadají rytmické a kondiční formy cvičení, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem nebo jednoduchým tancem, základy gymnastiky atd. (RVP ZV, 2021, online).

Velké množství sportovních aktivit jsou spojeny s rytmickými schopnostmi, jelikož každý pohyb, například i chůze nebo běh, mají svůj rytmus, proto je velmi doporučováno zařazovat taneční variace doprovázené hudbou a později i náčiním do školní tělesné výchovy (Petříč & Dovalil, 2010; Jelínek & Jelínková, 2014).

Takovou hodinu musí pedagog nebo trenér naplánovat tak, aby byla zaměřená na všestranný rozvoj a také aby byla systematická a cyklická (Kapounková et al., 2017).

Didaktické metody dle Mojžíška (1988) v edukačním procesu:

- motivační metoda (ukázka či výklad),
- expoziční metoda (nácvič za podpory popisu nebo výkladu),
- fixační metoda (imitace pohybů, princip opakování),
- diagnostická metoda (testování pohybových schopností, dovedností a znalostí),
- výchovná metoda (princip odměn a trestů).

Jelínková a Jelínek (2014) dělí hodinu mažoretek v rámci edukačního procesu na tři části, kde se v (úvodní) první části děti seznamují s mažoretkovým sportem obecně, především s náčiním, s kterým budou pracovat. V další (hlavní) části je potřeba tělo připravit na zátěž specificky volenými cviky či aktivitami. Do této části by se mělo zapojit alespoň herní formou náčiní (baton, pom-pom nebo jiné zvolené náčiní). Dále se v hlavní části formují pohybově rytmické taneční variace nebo choreografie. V poslední (závěrečné) části jde především o zklidnění tepové frekvence a kompenzace předešlé zátěže a doporučuje se využít opět náčiní, se kterým se pracovalo.

Prakticky se zařazením mažoretkového sportu do tělesné výchovy zabývala Křepelková (2022) a to na prvním stupni základní školy, kdy využila místo náčiní baton plastové a dřevěné tyče, na kterých postavila celou vyučovací jednotku. Rozdělila hodinu na úvodní (20 min), kde v organizační části využila motivační seznamovací prvky s náčiním za hudebního doprovodu. V průpravné části pak též využila náčiní při dynamickém strečinku. K hlavní části (20 min) vytvořila sborník cviků s náčiním a cviky děti naučila. Poté z naučených prvků postavila jednoduchou taneční choreografii, kterou zakomponovala do hudby. V závěrečné části (5 min) proběhla relaxace a uvolnění, kde zvolila variantu jak s náčiním, tak i bez náčiní (kvůli bezpečnosti). Ze zpětné vazby od žáků, jež absolvovali tuto hodinu vyšlo jasně najevo, že o takové hodiny tělesné výchovy tohoto typu mají velký zájem, jsou pro ně atraktivní a přínosné, jelikož jim rozšiřují znalosti v oblasti sportovních aktivit.

Avšak i v hodině pracovních činnostech lze zařadit mažoretkový sport například výrobou vlastních třásní z igelitových tašek, které můžeme následně využít jako pomůcky v rámci rytmické, koordinační, gymnastické hodiny tělesné výchovy. Pro žáky jakéhokoli věku jsou třásně atraktivní svou šustivostí, lesklostí a svými možnostmi využití nemusí být vysloveně pouze taneční (Křepelková, 2022).

6 CÍL

Cílem diplomové práce je analyzovat mažoretkový sport v průběhu deseti let (2010-2020), a to prostřednictvím vítězných sestav na Mistrovství České republiky v soutěžních disciplínách pom-pom junior velká formace a baton senior velká formace, spadající do asociací, které jsou součástí světové federace MWF (Majorettes-Sport World Federation).

6.1 Úkoly práce

K dosažení výše zmíněného cíle bylo zapotřebí si vymezit následující dílčí postupy:

- Shromáždit a nastudovat odbornou literaturu pro zvolené téma diplomové práce.
- Sepsat teoretickou část diplomové práce – popsat, charakterizovat a objasnit zkoumanou problematiku.
- Zajistit materiály pro praktickou část ve formě videozáznamů a polostrukturovaných rozhovorů.
- Určit kritéria, dle kterých bude vývoj analyzován.
- Vyhodnotit získaná data.
- Zpracovat závěr a zhodnotit dosažené údaje z praktické části.

6.2 Výzkumné otázky

Výzkumné otázky diplomové práce jsem vytyčila na základě vymezení cíle a dílčích postupů následovně:

VO₁: Jaký vývoj zaznamenává hodnotící oblast C – práce s náčiním s pom-pom a baton?

VO₂: Kam zaznamenal mažoretkový sport svůj vývoj ve využití gymnastických, akrobatických a tanečních prvků?

VO₃: Jak se vyvíjel trend mažoretek v oblasti choreografické kompozice v průběhu sledovaných let?

7 METODIKA

7.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor je analyzován prostřednictvím videozáznamu. Jelikož jsem vždy byla osobně přítomna na všech Mistrovství České republiky od roku 2010, ať už jako soutěžící nebo národní porotkyně, tak do analýzy mohu zahrnout navíc emoce, hodnotící nadhled jako porotkyně a tehdejší reakce na danou vítěznou skladbu.

Pro výzkum jsem si vybrala věkovou kategorii juniorek (11-14 let) ve velké formaci pom-pom, která sčítá 8-25 členů, dále také věkovou kategorii seniorek (15 a více let) ve velké formaci baton, která taktéž sčítá 8-25 členů v choreografii.

Sledování jednotlivých choreografií jsem si rozdělila do tří oblastí, které i značně ovlivňují úspěšnost dané choreografie – 1.Choreografie, 2. Pohybová technika, 3. Práce s náčiním. Součástí těchto tří oblastí jsou i příslušné složky (viz Tabulka 3 – Oblasti hodnocení a jejich příslušné složky), celé sledování proběhne za doprovodu mého vlastního souhrnného komentáře.

Tabulka 3 – Oblasti hodnocení a jejich příslušné složky

Choreografie	Pohybová technika	Práce s náčiním
- počet tvarů	- počet gymnastických prvků	- počet prvků s náčiním
- počet hudebních podkladů	- počet zařazení nových tanečních prvků	- počet obrázků s třásněmi/počet výhozů s hůlkou
- počet zvedaček	- počet akrobatických prvků v pom-pom/počet pochodového kroku v baton	- počet vln/počet kaskád

Choreografie

K této oblasti hodnocení jsem vybrala pro výzkumný soubor takové odpovídající složky dle platných pravidel české mažoretkové asociace, které nejvíce ovlivňují úspěšnost v této oblasti (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

- Počet tvarů

Velmi důležitá složka tvořící celkový dojem choreografie nejen její počet je důležitý ale také využití přechodů do jednotlivých tvarů (například šipka, kosočtverec, obdélník, trojúhelník, řady). Tyto tvary formují v soutěžní sestavě sami ze sebe děvčata.

- Počet hudebních podkladů

Proměnlivost a měnící se tempo je podstatným prvkem choreografie, její správné a funkční využití lze proměnit v dechberoucí zážitek pomocí vtáhnutí do děje či tématu soutěžní skladby. Významnou součástí je i užití hudebních efektů v souladu s tanečními, akrobatickými a gymnastickými prvky.

- Počet zvedaček

Tvoření zvedaček může být formou statické, dynamické nebo momentální. Perfektní použití jakékoli formy zvedá úroveň choreografie a její kompozice (viz Obrázek 3 – Dynamická zvedačka, zdroj: vlastní obrázek)

Obrázek 3 - Dynamická zvedačka, zdroj: vlastní obrázek

Pohybová technika

V pořadí druhé hodnotící oblasti jsou sledovány složky náležité pro předvedení špičkového výkonu dle platných pravidel české mažoretkové asociace (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

- Počet gymnastických prvků

Mezi gymnastické prvky zařazujeme takové prvky, kdy se mažoretky nepřenesou přes hlavu (například různé variace skoků, rozsahové pohyby apod.) – viz Obrázek 4 – Gymnastický prvek (labuť), zdroj: vlastní obrázek.

Obrázek 4 - Gymnastický prvek (labuť), zdroj: vlastní obrázek

- Počet zařazení nových tanečních prvků

Mažoretkový sport se neustále vyvíjí a lze v něm najít spoustu tanečních stylů, které je třeba v této patřičné složce ocenit. Za příklad lze považovat baletní otočky různých provedení jenž jsou na natrénování náročné (Kazárová, 2016).

- Počet akrobatických prvků v pom-pom/počet pochodového kroku v baton

Za akrobatické prvky považujeme vybraná obtížná cvičení, která vyžadují techniku provedení na vysoké úrovni v požadavcích na rovinu speciálního rozvoje pohybových schopností. Vychází ze sportovní gymnastiky zahrnující prvky typu: přemet vpřed, kotoul vpřed, přemet stranou, salto vpřed skrčmo atd. (Skopová & Zítka, 2013). Pochodový krok je neodmyslitelnou součástí mažorettek v soutěžní disciplíně baton (Jelínek & Jelínková, 2014).

Práce s náčiním

Typickým a hlavním znakem mažoretek je práce s různorodým náčiním s kterými obohacují svou choreografii (CZ Majorettes, z. s., 2022, online).

- Počet prvků s náčiním

Pestrá a rozmanitá práce s náčiním je dalším pilířem k získání dobrého hodnocení choreografie. Řadí se sem veškeré prvky z levelů, které jsem charakterizovala v teoretické části.

- Počet obrázků s třásněmi/počet výhozů s hůlkou

Do práce s náčiním zahrnujeme i různé obrazce vytvořené za pomoci třásní (viz Obrázek 5 – Obrázek z třásní, zdroj: vlastní obrázek). Mimo jiné v soutěžní disciplíně baton lze očekávat rozmanité výhozy s hůlkou, kterým skupina získává vyšší ohodnocení své sestavy (viz Obrázek 6 – Výhoz s hůlkou, zdroj: vlastní obrázek).

Obrázek 5 - Obrázek z třásní, zdroj: vlastní obrázek

Obrázek 6 - Výhoz s hůlkou, zdroj: vlastní obrázek

- Počet vln/počet kaskád

Atraktivním prvkem pro diváky, kteří sledují soutěžní choreografii jsou tzv. „vlny“ nebo „kaskády“. Rozlišujeme je dle toho, zda je náčiní plynule spojeno či se postupně přidává (Jelínek & Jelínková, 2014). Zmíněné prvky lze předvést jak v disciplíně pom-pom (viz Obrázek 7 – Vlna v disciplíně pom-pom, zdroj: vlastní obrázek), tak v disciplíně baton (viz Obrázek 8 – Vlna v disciplíně baton, zdroj: vlastní obrázek).

Obrázek 7 - Vlna v disciplíně pom-pom, zdroj: vlastní obrázek

Obrázek 8 - Vlna v disciplíně baton, zdroj: vlastní obrázek

7.2 Organizace výzkumu

Výzkumu předcházelo oslovení a následné schválení zástupců české mažoretkové asociace, že o takový výzkum jeví veřejný zájem (Příloha 1). Dále také sehnání videozáznamů z roku 2010-2020, které mi ochotně vedoucí vítězných týmů poskytli a zároveň tím dali souhlas k jejich využití pro výzkum.

Pro tento výzkum jsem si vybrala 20 vítězných mažoretkových sestav, kvůli světové pandemii COVID-19 nedošlo k žádné soutěži v roce 2020 a tak data z tohoto roku nejsou možné získat.

V neposlední řadě proběhlo oslovení respondentů pro polostrukturované rozhovory, kteří dlouhodobě působí v mažoretkovém odvětví.

7.3 Použité metody výzkumu

V diplomové práci jsem využila metodu pozorování prostřednictvím videozáznamů a dotazování pomocí polostrukturovaných rozhovorů.

Polostrukturovaný rozhovor charakterizují formulované otázky, které jsou sestavené cíleně s minimálními variacemi kladených otázek, kdy dotazovaní odpovídají jednotlivě. Snižuje se tímto předpoklad, že se budou značně lišit získané údaje v rozhovorech (Hendl, 1999). V rámci diplomové práce byl použit jeden typ polostrukturovaných rozhovorů (viz Příloha 2), který byl určen členům, porotcům a výkonnému výboru české mažoretkové asociace.

U metody pozorování jsem využila strukturovanou formu, při níž dle Švece (2009) pozorujeme za pomoci pozorovacího nástroje (v tomto případě za pomoci videokamery) jasně stanovené kategorie jevů, které chceme sledovat, tyto kategorie jsou sledovány pozorováním přímým (osobně) a nepřímým (videozáznam).

7.4 Analýza dat

Ve svém výzkumném souboru jsem pro analýzu dat využila multimediální přehrávač „Windows Media Player“. Počty hodnotících oblastí a jejich příslušných složek byly zaznamenány ručně do papírových archů a následně přeneseny do dokumentu diplomové práce v elektronické podobě formou tabulek.

8 VÝSLEDKY A DISKUZE

8.1 Obsahová analýza vítězných velkých formací pom-pom v kategorii juniorky

Tabulka 4 – Choreografie č.1, 2010

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2010	14	3	4	6	1	1	1	0	0

Choreografie

Tato choreografie byla zpracována na téma „Fénix“, kde se už v roce 2010 objevovaly taneční tematické prvky jako například znázorňující let fénixe rukama, či praskající oheň. Jde spíše o statickou choreografii založenou na perfektním synchronu celé skupiny, často jsou využívány podskupiny, které v celkovém dojmu udělají špičkový efekt. Děvčata v této sestavě zvládla zařadit velmi náročné zvedačky jak momentální, statické tak i dynamické, které jsme viděli v mažoretkovém sportu poprvé. Z analýzy (Tabulka 4 – Choreografie č.1, 2010) dále vyplynulo že bylo využito 14 tvarů, ale hodnocení srazilo jejich jednoduché a ničím pestré přechody. Hudební podklad byl složen ze tří skladeb od stejného interpreta, tím lehce vznikl nádech monotónního tempa.

Pohybová technika

Jak vyplynulo z hodnocení choreografie, šlo spíše o statickou závodní sestavu, využití tanečních prvků nebylo mnoho. V této době je z analýzy evidentní, že v mažoretkovém sportu chyběla správná taneční, gymnastická a akrobatická průprava. Z dvaceti děvčat předvedla pouze jedna přemet vpřed a pět z nich skoky typu čertík, dálkový skok apod. Mezi nový taneční prvek lze zařadit baletní otočku.

Práce s náčiním

Toto hodnotící kritérium je ze všech tří kritérií nejslabší, jediná práce s náčiním byla odložení třásní na zem při předvádění těžších prvků (zvedačky). Není se ale čemu divit, v této době nikdo nevyužíval třásně k jiným prvkům než k samotnému třepání.

Vlastní komentář

Všech dvacet děvčat dokázalo zaujmout svou energií, se kterou vítěznou choreografií předváděly. Byly průkopnicemi v zařazení těžkých zvedaček do mažoretkového sportu, což šlo na úkor zvednutí úrovně v jiných oblastech a složek. Ačkoli měly perfektní synchron, tak pohybová technika byla na velmi nízké úrovni.

Tabulka 5 - Choreografie č.2, 2011

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2011	15	1	2	7	2	3	0	0	2

Choreografie

Vítězná choreografie z roku 2011 se nesla v duchu „Freddie Mercury“, jednalo se o průměrně dynamickou choreografii, kde se objevily první pestřejší přechody mezi jednotlivými tvary. Z analýzy (Tabulka 5 – Choreografie č.2, 2011) vzešlo, že choreograf využil pouze jeden hudební podklad, což ale choreografii neubralo, jelikož byla vybrána hudba s proměnlivým tempem. Ve srovnání s předchozím rokem tu bylo méně zvedaček, ale jejich náročnost byla vysoká. Zvedačky byly provedené v dynamické formě. V této choreografii bylo zaznamenáno 15 tvarů s kvalitními přechody a poprvé byl použit gymnastický prvek (převal) jako přechod mezi tvarem.

Pohybová technika

V tomto sledovaném období bylo z analýzy zjištěno, že se v choreografii objevily dva nové taneční prvky z tanečních stylů „jazz dance“ a hip-hop. Dále se zvýšil počet gymnastických prvků (7) provedených podskupinou a jednotlivcem, většina gymnastických prvků byla provedena na lepší úrovni než v předchozí analýze (2010). Tým nešetřil ani akrobatickými prvky (3), kdy mažoretkovému sportu zvedl úroveň předvedením „araba“ (přemet stranou bez dotyku rukou).

Práce s náčiním

Ani v roce 2011 nebyla děvčaty využita pestrá práce s náčiním, ačkoli z analýzy vyšlo, že byly v sestavě dvě vlny.

Vlastní komentář

Vítězky z roku 2011 dopřály všem divákům harmonickou podívanou, vše bylo promyšlené do posledního detailu. Zde se musí vyzdvihnout výběr hudby. Hudební podklad byl perfektně zpracován a využit v choreografické kompozici. Choreografie byla více taneční a tím i náročnější, a tak se tímto obohatila nabídka tanečních stylů v mažoretkovém sportu. Nejzajímavějším momentem sestavy byl akrobatický prvek arab, který jsme v tomto sportu viděli historicky poprvé.

Tabulka 6 - Choreografie č.3, 2012

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2012	16	2	7	11	1	4	0	2	3

Choreografie

Vítězný tým z roku 2012 předvedl choreografii s tématem „Bouřka“, šlo o velmi dynamickou choreografii, která se nesla řadou pestrých a rozmanitých tvarů a přechodů. Pro patřičnou soutěžní skladbu byly vybrány celkem dva hudební podklady doprovázené efekty znázorňující bouřku (hřmění). V porovnání s analýzou z roku 2011 vzrostl počet zvedaček a děvčata využily všechny její formy (statické, dynamické a momentální). Avšak kvantita zvedaček zvítězila nad kvalitou náročnosti. Analýza (Tabulka 6 – Choreografie č.3, 2012) ukázala i vzrůstající počet tvarů (16) kombinované tanečními a gymnastickými přechody.

Pohybová technika

Z analýzy je zřetelný nárůst gymnastických prvků (11) a akrobatických prvků (4) skládajících se jak ze starých, tak i nových prvků (rondát, přemet vzad, skok s roznožením, apod). Choreografie byla obohacena novým tanečním stylem „disco dance“, který pozvedl dynamiku pohybů. Ve srovnání z analýzy roku 2010 a 2011 to po pohybové stránce bylo zatím nejslabší vystoupení. Argumentem může být zařazení nových náročných prvků, které si ještě tým technicky neosvojil.

Práce s náčiním

Ve sledovaném roce 2012 se objevily prvotní náznaky práce s náčiním v podobě obrázků (2) a tří vln, které kolektivně zhotovily dostatečnou práci s náčiním v té době. Dílčí prvky s náčiním nebyly z analýzy prokázány.

Vlastní komentář

Závodní sestava byla složena ze sedmnácti děvčat a jednoho chlapce, což bylo pro všechny velkým a příjemným zážitkem. Choreograf v soutěžní sestavě mimořádně využil kostýmy hrající dvěma barvami (vpředu modrá, vzadu žlutá) společně s hudebními efekty. Početnější výskyt gymnastických, tanečních a akrobatických prvků zvedlo prestiž mažoretkového sportu. V celkovém efektu se jednalo o modernější choreografii než v předchozích letech.

Tabulka 7 - Choreografie č.4, 2013

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2013	20	4	6	10	1	13	2	6	3

Choreografie

Mistryně z roku 2013 zobrazily ve své choreografii „Cirkus“, a to konkrétně principála s tygry, kde choreograf využil znázornění autentického chování tygrů. Hudební složka nabídla čtyři doprovázející hudební podklady s dalšími efekty (tygří řev, prásknutí bičem). Oproti roku 2012 se v této choreografii snížil počet zvedaček (6). Děvčata předvedla jak statické, tak i dynamické zvedačky náročností proměnlivé. Z analýzy (Tabulka 7 – Choreografie č.4, 2013) je patrné, že opět dochází k nárůstu tvarů v choreografii (20), což občas působilo nekompaktně a nepřesně.

Pohybová technika

Soutěžní skladba obsahovala hojný počet gymnastických (10) a akrobatických prvků (13) provedených na průměrné technické úrovni. I tento vítězný tým se postaral o vývoj mažoretkového sportu tím, že poprvé v mažoretkovém sportu udělala celá skupina (17 děvčat) stejný akrobatický prvek (přemet stranou) ve stejný okamžik. Mezi nové prvky lze zařadit z baletu mnohonásobné otočky a prvky z moderní gymnastiky.

Práce s náčiním

V komparaci s předchozími analýzami tu byl prvně zaznamenán prvek s třásněmi (výhoz s dřepem = nynější III. level) a tři vlny včetně jedné kaskády a šest obrázků. Z třásní sestavily nápis „TYGR“ a vytvořily kruhy, kterými mažoretky proskakovaly.

Vlastní komentář

Sestava z roku 2013 se už pomalu začala podobat nynějším mažoretkovým choreografiím nejen svým pohybovým vyjádřením, ale i kostýmem, účesem, make-upem a výběrem hudby. Choreograf mnohokrát využil interakci ve dvojicích, kde tento tým ukázal své kvality a přednosti. Jejich dravost a energie udala trend zrychlování hudby v této soutěžní disciplíně.

Tabulka 8 - Choreografie č.5, 2014

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2014	16	1	3	14	5	5	3	4	4

Choreografie

Vítězná choreografie vyjadřovala svým tématem „Balet vs. hip-hop“ k níž byla správně zvolena hudba vyjadřující oba taneční styly. Ačkoli choreograf využil jenom jeden hudební podklad, tak její monotónnost nebyla znát, jelikož sestava měla rychlé i pomalé pasáže. Stejně jako v analýze z roku 2013 dochází k poklesu počtu zvedaček (3) v choreografii. Příčinou bylo velmi mladé uskupení děvčat, a tím nedostatečná vyzrálost na postavení náročnějších zvedaček. Sestava obsahuje 16 tvarů s nevšedními přesuny mezi nimi. Podtrhnout v tomto odvětví lze práci choreografa, který si dal záležet, aby byly esteticky zajímavé.

Pohybová technika

Z této analýzy (Tabulka 8 – Choreografie č.5, 2014) lze vyčíst zatím největší výskyt gymnastických prvků (14). Akrobatické prvky klesly pod číslo deset. V této choreografii se nachází pět akrobatických prvků předvedené na vyšší technické úrovni. Do své velmi dominantní a energické sestavy přidaly dívky pět nových prvků, a to konkrétně z tanečních stylů hip-hop a baletu.

Práce s náčiním

Vývoj v této oblasti se v tomto roce znatelně posunul. K vidění bylo mnoho nových prvků s třásněmi, kdy děvčata spolupracovala ve dvojicích a jedna z nich měla nejen svoje třásně, ale i té druhé. Poprvé choreograf využil dvě barvy třásní (stříbrnou a růžovou), což krásně zakomponoval do celkového efektu choreografické struktury.

Vlastní komentář

Závodní choreografie z roku 2014 opět posunula mažoretkový sport vpřed, a to především v práci s náčiním a začleněním nových tanečních prvků. Ačkoli stylizace choreografie byla nevšední a kontroverzní, tak tento nový trend byl pozitivně přijat a obdivován diváky i porotci. Za zmínku stojí profesionální práce choreografa, jenž dokázal chytře postavit choreografii tak, aby ji zvládla i ta nejmladší děvčata. Na první pohled bylo znatelné, že jde o nesymetrické a věkově odlišné uskupení děvčat.

Tabulka 9 - Choreografie č.6, 2015

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2015	17	5	2	14	8	10	7	2	5

Choreografie

Divoké až éterické představení choreografie na téma „Džungle“ bylo plné temperamentní a tematické hudby (5). V této analýze se poprvé promítnou pravidla, kdy si choreografové museli pohlídat, co vše musí, smí či nesmí být součástí sestavy. Zvedaček v porovnání s předešlými analýzami o dost ubylo, jelikož dle pravidel stačily pouze dvě, což tento vítězný tým splnil. O gradaci choreografie a její kompozice se postaral i počet tvarů (17) doprovázený novými, netradičními a zcela ojedinělými přechody.

Pohybová technika

Tým zpestřil svou choreografii neobvyklými tanečními prvky (8), objevil se zde nový taneční styl „afro dance“. Výrazný posun dle analýzy (Tabulka 9 – Choreografie č.6, 2015) byl v akrobatických prvcích (10), nejen v jejich provedení, ale i v jejich výběru.

Nároky se touto závodní skladbou opakovaně zvýšily. Kvalitní hodnotou pohybové techniky byly gymnastické prvky (14) včetně jejich předvedení.

Práce s náčiním

Jelikož se jednalo o stejný tým jako předchozí rok, tak se dal předpokládat posun i v této oblasti. Vítězný tým předvedl sedm prvků s třásněmi s vysokou náročností (přemet vpřed s výhozem, kotoul vpřed s výhozem apod.). Choreografii dívky obohatily propracovanými obrázky (2), jejichž zobrazení špičkově vystihlo téma (motýlek, květina) a pěti různorodými vlnami.

Vlastní komentář

Mistři z roku 2015 opakovaně zajistili evoluci mažoretkového sportu ve všech třech hodnotících oblastech. Choreografie vykazovala hodnotnější parametry. Využito bylo pět barev kostýmů s estetickým souladem a autentické tematické prvky. Plusem sestavy je choreografův chtíč riskovat, kroky choreografa a využití nepředvídatelných tanečních, akrobatických a gymnastických prvků. Tyto prvky choreografie inspirovaly celý mažoretkový svět.

Tabulka 10 - Choreografie č.7, 2016

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2016	14	5	3	10	0	6	21	3	6

Choreografie

Vítězná skladba nesla název „Strašidla a vrány“, čímž vzniklo spoustu choreografických možností, které zde byly využity. Hudební podklad (5) byl podřízen tématu. V této hudební složce bylo využito mnoho efektů (vítr, křik vrány, efektní beaty). Z analýzy (Tabulka 10 – Choreografie č.7, 2016) vyplývá, že počet zvedaček se v letech 2015 a 2016 snížil, avšak jejich náročnost a provedení je z technických rozměrů nejlepší od roku 2010. Kompozici tvořilo 14 tvarů s ladnými přechody, což bylo méně než v předchozích analýzách. Důvodem mohlo být choreografické zaměření na jinou hodnotící oblast.

Pohybová technika

Děvčata ukázala své kvality ve zdařilých a opět nových gymnastických (10) a akrobatických prvcích (6), kdy poprvé choreograf využil součinnost mezi více než dvěma mažoretkami. Nové taneční prvky z analýzy nevzešly žádné.

Práce s náčiním

Opětovně se jednalo o stejný tým jako v letech 2013, 2014 a 2015 tedy práce s náčiním tu byla mnohočetná. Z analýzy je zjištělé, že se použilo až 21 prvků s třásněmi a spoustu z nich spadalo do nynějšího IV. levelu (přemet stranou s výhozem, kotoul vpřed do sedu roznožného s výhozem atd.). Zajímavým doplňkovým efektem této soutěžní skladby byly vlny (6) a obrázky (3). Poprvé byl k vidění pohybující se obrázek a vlny ze všelijakých směrů a drah.

Vlastní komentář

Tato choreografie byla specifická už svým tématem, které bylo netradiční svým vizuálním znázorněním, hudbou a nadprůměrnou technikou tanečniců. Z analýzy vyšlo, že v mažoretkové sestavě tančil chlapec (stejně jako v roce 2012), jenž choreografii dodal určitý šmrnc. Jednalo se o elegantní pojetí sledované choreografie, jejíž náročnost byla v té době obdivuhodná. Choreograf skvěle využil hudebně-pohybových vztahů v celé choreografické kompozici. Mezníkem skladby je pokroková práce s náčiním a předvedení těžkých akrobatických prvků (8 dívek skočilo „araba“).

Tabulka 11 - Choreografie č.8, 2017

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2017	14	6	3	13	2	8	23	2	4

Choreografie

Vítězky tohoto roku zatančily skladbu s názvem „Letopisy Narnie“, kterou vyjádřily nejen kostýmem, hudbou (6) ale i celkovým choreografickým dílem. Téma choreografie na první pohled nebylo zřetelné, ale v průběhu děvčata dokázala strhnout diváka do znázorňujícího příběhu.

Analýza (Tabulka 11 – Choreografie č.8, 2017) ukázala opakovaně menší výskyt zvedaček (3). V tomto roce došlo ke změně pravidel, kdy každá zvedačka musela být zabezpečena dvěma záchranami, což znemožnilo využití většího počtu děvčat k náročnějším zvedačkám. Počtem tvarů (14) se tým nelišil od analýzy z předchozího roku, byly vhodně zvolené a počtem dostačující.

Pohybová technika

Děvčata vyměnili klasickou pevnou obuv za měkčí obuv (tzv. „jazz obuv“), díky níž dokázaly zkrášlit technické provedení. Četnost gymnastických (13) a akrobatických prvků (8) byla o něco nižší. Nicméně oproti ostatním týmům většinu prvků dělala celá skupina. Do nových prvků se daly zařadit moderní baletní prvky.

Práce s náčiním

V analýze se čím dál více vyskytuje rozlehlejší počet prvků s třásněmi (23). Vítězky do své sestavy zapojily bonifikační prvky (například výhoz třásní nohou, výhoz obou třásní najednou, výhoz s těžkým úchopem apod.). Choreografii zdobily obrázky (3) a vlny (4).

Vlastní komentář

Mistryně z roku 2017 se zapojily mezi průkopnice mažoretkového sportu v soutěžní disciplíně pom-pom. Zejména v práci s náčiním, která byla pestrá a rozmanitá se špičkovými technickými parametry. Všech devatenáct děvčat předvedlo všestranné dovednosti, což působilo velmi vyváženě. Překvapením byly nové prvky a zejména jeden akrobatický, který mažoretkový sport uvádí jako „šprajcka“ (přemet vpřed bez dotyku rukou).

Tabulka 12 - Choreografie č.9, 2018

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2018	26	9	2	6	0	7	27	7	6

Choreografie

Výherní skladba s označením „Domorodci a Hawajanky“ splňovala všechny potřebné rozměry, které by mažoretková choreografie měla mít.

Choreograf zužitkoval rozdílnosti uskupení v týmu ve výběru kostýmů (polovina měla jiný kostým) a ve výběrů prvků, kdy starší členky demonstrovaly náročnější gymnastické, taneční a akrobatické prvky. Z analýzy je očividné že tento soubor měl zatím největší počet hudebních doprovodů (9), to udělalo jednotlivé pasáže zajímavější. Pravidla se pro tento rok u zvedaček doplnila o zákaz zvedaček nad ramena. Zvedačky, které jsou náročnější a tím zajímavější mohla pouze soutěžní kategorie seniorek (15 a více let). Choreograf splnil pravidla využitím dvou zvedaček a hojným počtem nových tvarů (26), což získalo vysoké ohodnocení.

Pohybová technika

V této hodnotící oblasti z analýzy (Tabulka 12 – Choreografie č.9, 2018) plyne, že k zásadnějšímu vývoji nedošlo. Děvčata ukázala čistou a synchronní sestavu, avšak méně bohatou na taneční, gymnastické (6) či akrobatické prvky (7).

Práce s náčiním

Práce s náčiním převládá nad choreografií a pohybovou technikou a přibližuje se k nynější podobě. Mažoretkový soubor byl vysoce ohodnocen v této oblasti díky vysokému počtu prvků s náčiním (27), nápaditými vlnami (7) a tematickými obrázky (6).

Vlastní komentář

Elegantní, precizní a temperamentní mažoretková skladba zatančená plným počtem (25) děvčat vnesla do mažoretkového sportu další inspiraci především v práci s náčiním. Vyskytovala se vysoká variabilita směrů pohybů a také byla viděna velmi zajímavá postavení na soutěžní ploše. Kooperace děvčat proběhla nejen při tanečních prvcích ale i při výměně náčiní, což bylo poutavé na pohled. Všechny pohyby dotáhly do dokonalosti zvláště díky rozhodnutí tančit na boso.

Tabulka 13 - Choreografie č.10, 2019

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2019	21	6	2	12	3	12	16	8	6

Choreografie

Choreografické znázornění tématu „Cirque du Soleil“ bylo fenomenální a neobyčejné. Vítězná sestava je ukázkou novodobého pojetí mažoretkového sportu v této soutěžní disciplíně. Analýza (Tabulka 13 – Choreografie č.10, 2019) prokázala počet 21 tvarů, které byly vysoce přesné a vyrovnané s náročnými změnami mezi jednotlivými tvary. Soutěžní hudba obsahovala šest hudebních podkladů v souladu s tématem choreografie. Ačkoli se pravidla v rámci tvorby zvedaček obměnila, tak i přesto vítězný tým předvedl vysoce obtížné dvě statické zvedačky ve své soutěžní skladbě.

Pohybová technika

Radikálním a přínosným krokem choreografa bylo mnohočetné využití gymnastických (12) a akrobatických prvků (12). Náročnost a provedení těchto příslušných složek se rovnala vrcholové sportovní a moderní gymnastice. Již tak pestrou choreografií děvčata doplnila o nové taneční prvky (3) z tanečního stylu contemporary.

Práce s náčiním

Dívky si daly záležet na obtížnosti prvků s náčiním, přestože četnost je nižší než v předešlé analýze (16). Všechny provedené prvky spadají do nejtěžšího IV. levelu. Prvky s náčiním obsahovaly pokrokové kombinace (například chytání do pusy, nohy, na záda apod.). Sledovanou oblast dívky povznesly přidáním vln (6) a obrázků (8).

Vlastní komentář

Pro soutěžní disciplínu pom-pom tato choreografie znamenala významný převrat ve všech hodnotících oblastech. Choreograf vytvořil jedinečný choreografický celek. U hudby využil stop pauzu, která vzpružila celkovou proměnlivost její dynamiky. Děvčata měla působivý kontakt s publikem, který diváka strhnul do příběhu od začáteční až po závěrečnou pozici. Estetickým doplňkem byl jejich ručně malovaný kostým a využití přičesků na vlasy, což činilo prvotřídní efekty. Tým byl natolik fyzicky zdatný, že mohl zařadit těžké akrobatické a gymnastické prvky v neuvěřitelně vysokém počtu mažoretek.

Komparace získaných dat v juniorské kategorii v soutěžní disciplíně pom-pom ve sledovaném období 2010-2020

Tabulka 14 - Komparace získaných dat, juniorky pom-pom

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Akrobacie	Prvky	Obrázky	Vlny
2010	14	3	4	6	1	1	1	0	0
2011	15	1	2	7	2	3	0	0	2
2012	16	2	7	11	1	4	0	2	3
2013	20	4	6	10	1	13	2	6	3
2014	16	1	3	14	5	5	3	4	4
2015	17	5	2	14	8	10	7	2	5
2016	14	5	3	10	0	6	21	3	6
2017	14	6	3	13	2	8	23	2	4
2018	26	9	2	6	0	7	27	7	6
2019	21	6	2	12	3	12	16	8	6
2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Vývoj mažoretkového sportu ve sledovaném období 2010–2020 v soutěžní disciplíně pom-pom v kategorii juniorky (11-14 let) dominoval především ve dvou hodnotících oblastech konkrétně v oblasti B – Pohybová technika a v oblasti C – Práce s náčiním (viz Tabulka 14 – Komparace získaných dat, juniorky pom-pom).

V oblasti B – Pohybová technika šlo o zakomponování nových tanečních prvků do choreografií. Výrazný nárůst analýza zaznamenala v letech 2014 a 2015, oproti rokům 2016 a 2018, kdy nebyl zaznamenán žádný nový taneční prvek. Primárně byly použity prvky z tanečního stylu contemporary, který je doprovázen emocionálním pohybovým vyjádřením tanečnicka (Adamcová & Šeráková, 2014). Pohybová průprava se rozvíjela i v rámci akrobatických prvků, jejich četnější počet analýza uvedla v roce 2013 (13), 2015 (10) a 2019 (12), nejnižší pak v roce 2016 (0).

Zaražení akrobatických prvků úzce souvisí s dobrou a kvalitní fyzickou připraveností na uskutečnění esteticko-koordinačních pohybů (Skopová & Zítko, 2013). Snaha o vložení akrobacie byla už od roku 2010. Z analýzy vyplynul výskyt jednoho akrobatického prvku v tomto roce. Vhodná fyzická připravenost na uskutečnění těžších prvků se správným provedením nastala až od výše zmíněného roku 2013. Tento trend se v mažoretkovém sportu rozvíjel po dobu tří let různými školeními a workshopy (CZ Majorettes, z. s., 2022, online). S akrobacií jsou spjaté gymnastické prvky, jež dle analýzy měly bohaté zastoupení téměř ve všech analyzovaných letech. Gymnastické prvky se dostaly nad počet deset v letech 2012 (11), 2014 (14), 2015 (14), 2017 (13) a 2019 (12). Nejvíce jich měly analýzy z roku 2014 a 2015 a nejméně roky 2010 (6) a 2018 (6), avšak nejobtížnější gymnastické prvky s kvalitním předvedením byly v roce 2019. Za postupné snižování akrobatických a gymnastických prvků mohla pravidla, jež choreografy začala v tomto omezovat z důvodu, aby se tato soutěžní disciplína nestala čistě gymnastickou (CZ Majorettes, z. s., 2022, online). Tento vývoj ukázal na možnost zařazení mažoretkového sportu do gymnastických neolympijských sportů, kam zařazujeme i sportovní aerobik nebo akrobatický rokenrol (Skopová & Zítko, 2013).

V oblasti C – Práce s náčiním se jednalo zejména o vložení nových prvků s náčiním pom-pom do choreografií. Význačný vývoj v této příslušné složce zaznamenaly analýzy v letech 2016 (21), 2017 (23) a 2018 (27). Co se náročnosti týká, rok 2019 (16) přinesl nové kombinační prvky, které se zařadily do pravidel asociace CMA (CZ Majorettes, z. s., 2022, online). V období 2010-2014 nebyly prvky s třásněmi využity nebo pouze zřídka. O mažoretkovém sportu je opravdu málo odborné publikace, tak je velmi těžké tato získaná data porovnávat s jinými publikacemi, jelikož novější odborné publikace na toto téma neexistují. Do této oblasti spadají i obrázky vytvořeny za pomoci třásní, kdy z analýzy vyšlo, že pokrokovými roky byly 2013 (6), 2018 (7) a 2019 (8). V období 2010-2011 se žádné obrázky v soutěžních sestavách neobjevovaly. Příslušnou složkou jsou i vlny neboli sled frekventovaných pohybů v sekvenci s třásněmi (CZ Majorettes, z. s., 2022, online). Hojný počet vln byl z analýzy uveden v roce 2016 (6) a rovněž v letech 2018 (6) a 2019 (6). V roce 2010 nedošlo k žádné zřetelné práci s náčiním. V analýze se objevil pouze jeden prvek, a to odložení třásní na zem. Z celkového hlediska tato oblast měla sice nejkvalitnější vývoj ale za to nejdelší a nejpomalejší posun. Až v roce 2016 se podařilo vítěznému týmu mít tuto oblast na takřka profesionální úrovni. Práce s náčiním v mažoretkovém sportu se podobá práci s náčiním v moderní gymnastice, odkud je spousta z nich převzata (Holá, 2017).

Oblast A – Choreografie byla dle analýzy nejstabilnější ze všech tří hodnotících oblastí a jejich příslušných složek. Počet tvarů byl vysoce početný ve všech letech, nicméně v letech 2013 (20), 2018 (26) a 2019 (21) přesáhl číslo dvacet, což je považováno za velmi vysoký počet. Rozmanitost a pestrost tvarů vychází ze soutěžní disciplíny klasické mažoretky, u které je zapotřebí mít několik tvarů v celé choreografické kompozici (Jelínek & Jelínková, 2014). Hudební složka se sice svými počty transformovala takřka každým rokem, svou charakteristikou nikoliv. Hudební trend (například hudba vážná, lyrická, energická apod.) se držel vždy po dobu 3-4 let, z tohoto důvodu není hudba v jednotlivých analýzách více rozebrána, jelikož nedošlo k žádné zásadní změně. Nejvýše zjištěné množství hudebních podkladů bylo v roce 2018 (9), nejnižší poté v roce 2011 (1). Poslední příslušnou složkou je počet zvedaček, který dle analýzy převažoval v letech 2012 (7) a 2013 (6). Následně došlo k úbytku, kdy nejnižší kvantum bylo zjištěno v letech 2011, 2015, 2018 a 2019. Za snížení této složky můžou obměněná pravidla omezující děvčata dělat určité druhy zvedaček (CZ Majorettes, z. s., 2022, online). Navazující příčina může být věkové uskupení týmu a jejich fyzická zdatnost. V tomto věkovém období pubescence začíná u děvčat intenzivní somatické změny, čímž se sportovní výkonnost může snížit (Jansa, 2012).

Výzkumné otázky

VO₁: Vývoj práce s náčiním byl znamenitý ve všech svých příslušných složkách, a to nejvíce v zakomponování nových obtížných prvcích s pom-pom a jejich obdivuhodné kombinace. V porovnání s pravidly CMA byl zaznamenán pouze I. level v období 2010-2012 konkrétně „mrtvý pom-pom“ (tzv. děvčata s třásněmi pouze třepala). V letech 2013-2014 obsahovala choreografie prvky z I-II. levelu a v období 2015-2020 byly součástí choreografie prvky ze všech levelů tzn. z I.-IV. levelu.

VO₂: Mažoretkový sport se v rámci gymnastických, akrobatických i tanečních prvcích velmi posunul, podle dat z analýzy od roku 2015. Soutěžní sestava obsahovala od zmíněného roku působivé gymnastické prvky (dálkové skoky, flexibilní prvky apod.) s perfektní pohybovou průpravou. Může za to také výměna taneční obuvi, která týmům umožnila dokonalé provedení do posledního detailu. Akrobatické prvky byly na úrovni sportovní gymnastiky (salto schylmo, přemet vpřed/vzad/stranou, „flik“, „arab“, aj.). Díky tomu se od roku 2018 musela změnit pravidla na užití pouze 12 akrobatických prvků, aby se předešlo překombinování choreografie akrobacií.

Zároveň tato změna měla bezpečnostní charakter, jelikož všechny skladby jsou prezentované na tvrdé podlaze, na rozdíl od odpružené podlaze ve sportovní gymnastice. Nové taneční prvky byly přidány především od roku 2015, konkrétně z tanečních stylů contemporary, společenského tance, „afro dance“, latinskoamerického tance, hip-hop a jiné.

VO₃: Posun mažoretkového sportu v choreografické sféře byl konstantní. Nicméně propracovanost zvolených témat se začala vyvíjet od roku 2013, kdy byly použité autentické prvky jednotlivých témat. Tento trend se stal pro choreografy klíčový. Důležité pro ně bylo, aby na první pohled bylo téma jasné a zřejmé, ať už po taneční a hudební stránce, tak po stránce zvolených kostýmů a celkové vizáži (extravagantní malování, přičesky apod.). Součástí choreografického trendu byly zvedačky a to v období 2010-2013. Důsledkem opuštění od tohoto trendu byla opakovaná změna pravidel kvůli bezpečnosti soutěžících. Choreografii doplňovala hudební složka, která se vyvíjela primárně ve zvolení rychlosti, žánru, rytmice a využití hudebních efektů (zvuk bouřky, výbuchu apod.). Z vážnějších a pomalejších hudebních doprovodů se trendem staly rytmické, rychlé, epické a energické hudby.

8.2 Obsahová analýza vítězných velkých formací baton v kategorii seniorky

Tabulka 15 - Choreografie č.11, 2010

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2010	16	3	1	2	2	25	6	12	4

Choreografie

Téma vítězné skladby „Drákula“ nebylo z analýzy zcela jasné, díky malému využití tematických prvků v choreografii a její kompozici. Tato skladba z roku 2010 se podobala nynější soutěžní disciplíně „Classic baton“, ve které jde o synchron a vizuálně nenáročné efekty. Už v tomto roce byla četnost tvarů (16) bohatá, ale děvčatům se nepodařilo udržet jejich přesnost a střed na soutěžní ploše, což zkazilo celkový dojem choreografie. Hudební výběr byl spíše monotónní a neměl žádnou gradaci, i když šlo o tři hudební podklady. Zvedačku dívky ztvárnily pouze jednu v momentální formě.

Pohybová technika

Jak už z analýzy choreografie (Tabulka 15 – Choreografie č.11, 2010) vyplynulo, jednalo se o klasické pojetí mažoretkové sestavy. Počet pochodového kroku (25) byl mnohočetný, což šlo na úkor tanečních (2) a gymnastických prvků (2). Z analýzy vyplynulo, že vznikly v této soutěžní disciplíně nové taneční prvky a těmi jsou baletní prvky a prvky z latinskoamerických tanců.

Práce s náčiním

Choreograf rozumně postavil práci s náčiním na nejšikovnějších dívkách. Prvků s náčiním bylo šest a výhozů dvanáct, přičemž tyto dvě zmíněné složky prováděly pouze dvě až čtyři dívky. Přestože pravidla v roce 2010 tyto sólové vstupy podporovala, tak nyní by se ani jeden prvek nezapočítal do bodového hodnocení. Svůj znamenitý výkon děvčata podtrhala čtyřmi vlnami v podobě kaskády.

Vlastní komentář

Děvčata v té době byla špičkou mažoretkového sportu ve sledované soutěžní disciplíně. Jejich technické provedení bylo na standartní úrovni, avšak na mnohem větší, než tomu bylo u ostatních týmů. Do pohybové techniky vnesly eleganci, preciznost a ladnost, z čehož se staly základní pilíře, které by měla obsahovat každá mažoretková skladba.

Tabulka 16 - Choreografie č.12, 2011

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2011	16	3	3	6	2	20	15	10	3

Choreografie

Choreograf se snažil vyjádřit téma „Romeo a Julie“ a ani v tomto roce nebyly využité autentické prvky zvoleného tématu. Sestavení děvčat včetně úvodní a závěrečné pozice byla počtem stejná jako v roce 2010 (16). Změnu zaznamenala analýza ve složce zvedaček, která činila jednu statickou zvedačku a dvě dynamické zvedačky. Hudba (3) opět působila monotónně. Choreograf zvolil hudební lyrický podklad (hudební podklad beze slov).

Pohybová technika

Analýza (Tabulka 16 – Choreografie č.12, 2011) prokázala úbytek pochodového kroku (20) čímž vznikl prostor pro větší rozpětí v taneční složce (2). Sestava obsahovala prvky ze společenských tanců a z výrazového tance. Realizace gymnastických prvků (6) byla na kvalitní úrovni.

Práce s náčiním

V porovnání s loňskou analýzou se navýšil počet prvků s náčiním (15), některé z nich dělala poprvé celá skupina. Na úkor samostatných prvků se snížil počet výhozů (10), které byly tentokrát prováděny více jak polovinou skupiny.

Vlastní komentář

Vítězný tým obhájil prvenství z loňského roku, a navíc přispěl k vývoji mažoretkového sportu v oblasti práce s náčiním. Poprvé byly viděny dvojité otočky pod výhozem a spousty dalších náročných výhozů, se kterými děvčata titul obhájila. Dekorací choreografie byl jejich kostým s rukávky, který dělal neočekávané optické efekty. Dívky celou skladbu odtančily na závodní ploše venku, kde svítilo slunce a bylo mnohem obtížnější načasovat správný chyt a úchop hůlky, což bylo znamenité. I mistryně se občas musí poprat s překážkami během jejich vystoupení. Kapitáncé v půlce choreografie upadla část kostýmu, poněvadž byla pravidla nastavená jinak než nyní, tak to na výsledkové listině nebylo znatelné.

Tabulka 17 - Choreografie č.13, 2012

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2012	18	3	0	5	5	12	20	12	4

Choreografie

Vítězná skladba s názvem „Vyhnání z ráje“ byla věrohodně ztvárněna v souladu s tématem. Analýza (Tabulka 17 – Choreografie č.13, 2012) doložila vydatný výskyt tvarů (18) s působivými přechody mezi jednotlivými tvary. Sestava měla korektní gradaci v celé choreografické kompozici včetně hudebního doprovodu (3). Zvedačka nebyla z analýzy zaznamenána žádná.

Pohybová technika

Změna v této oblasti přinesla přítomnost nových tanečních prvků (5), konkrétně z tanečního stylu contemporary. Z analýzy je patrné opakovaný úbytek pochodového kroku (12) s obměnou za taneční a gymnastické prvky (6). V porovnání s předešlými analýzami z roku 2010 a 2011 byla pohybová příprava na nižší úrovni z důvodu zvýšení nároků na mažoretky.

Práce s náčiním

Tato hodnotící oblast opět vyniká mezi ostatními svým vzestupem v počtu prvků s náčiním (20), výhozů (12) a vln (4). Všechny tři složky hodnotící oblasti práce s náčiním se bleskovým tempem rozrůstají o řadu rozmanitých prvků.

Vlastní komentář

Zajímavostí výherní skladby byl jejich pestrobarevný kostým tvořící novodobé moderní prvky. Ačkoli nešlo o perfektně předvedenou choreografii, měla významný podíl na vývoji v pohybové technice zařazením dalších tanečních stylů. Choreograf nejednou využil interakci mezi děvčaty, která bojem zobrazovala vyhnání z ráje, a tím dodal choreografii příběh se stupňovaným dějem. Celkový dojem zvýraznila vyspělost dívek na taneční ploše.

Tabulka 18 - Choreografie č.14, 2013

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2013	23	4	0	3	0	23	27	12	6

Choreografie

Mistryně České republiky a Evropy vytvořily harmonickou choreografii „Fénix“, která byla propracovaná do posledního detailu. Počet postavení byl prozatím v této analýze (Tabulka 18 – Choreografie č.14, 2013) nejvyšší (23) a děvčata udržela každou formaci v synchronním měřítku. Hudební složka (4) byla doprovázena efekty (křik fénixe). Zvedačka z analýzy nebyla zaznamenaná žádná.

Pohybová technika

Oblast pohybové techniky byla nejslabší ze všech tří hodnotících oblastí.

Choreograf neprojevil kreativitu v nových tanečních prvcích, naopak se vrátil ke staršímu modelu klasické mažoretky, kterou charakterizuje pochodový krok (23). Po gymnastické stránce to nebylo dočista zdařené. Zapojené prvky (3) nebyly po technické stránce správně provedené.

Práce s náčiním

Bod zvratu v analýze nastává v práci s náčiním, kde vítězný tým použil dvacet sedm prvků téměř rovných nynější úrovni mažoretkového sportu. Sestavu výborně doplnily dvanácti výhozy a šesti unikátními vlnami.

Vlastní komentář

Dojemná a elegantní choreografie v podání vítězného týmu zanechala velký odkaz mažoretkovému sportu. Tato skupina tančila srdcem a tu energii předávala nejen divákům, ale i hodnotícím porotcům. Možná tím jejich nedostatky v pohybové technice neměly až takový vliv na výsledkovou listinu. Práce dívek s náčiním byla vynikající a také byla novým klíčem k úspěchu v soutěžní disciplíně baton.

Tabulka 19 - Choreografie č.15, 2014

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2014	22	4	0	4	0	18	38	15	3

Choreografie

Vítězná choreografie „Pandořina skříňka“ byla složena z 22 tvarů s doprovázejícími čistými přechody mezi jednotlivými tvary. Každé uskupení bylo symetricky rozloženo po soutěžní ploše a udrženo po celou dobu setrvání v samostatném tvaru. Téma bylo podpořeno čtyřmi hudebními doprovody a efekty (zvuk otevírání skříňky). Zvedačka z analýzy nebyla zaznamenána žádná.

Pohybová technika

Analýza (Tabulka 19 – Choreografie č.15, 2014) potvrdila návrat ke trendu klasické mažoretky a opakovaně se v hojném počtu objevil pochodový krok (18) a nastala absence nových tanečních pohybů. Nicméně pohybová zralost dívek byla na mimořádné úrovni potvrzená ideálními předvedenými gymnastickými prvky (4).

Práce s náčiním

Laťka z analýzy z roku 2013 byla nastavena vysoko, avšak zkoumaný tým posunul laťku v práci s náčiním ještě výše za pomoci 38 použitých prvků s náčiním propojených s patnácti výhozy a třemi vlnami. Většina prvků by se dala zařadit do nynějšího IV.-V. levelu, protože často převažovaly kombinace nad jednotlivými prvky.

Vlastní komentář

V soutěžní disciplíně baton seniorky došlo k extrémně rychlému vývoji v práci s náčiním, a to si vybralo svou daň. Nároky na mažoretky se zvyšovaly a většina dívek tuto rychlost nezvládala. Sestava začala působit chaoticky a technika nebyla vydrilována. Tento princip použil choreograf i v této sestavě, ale děvčata se i přesto probjovala na špičku mažoretkového sportu svou vyzrálostí, cílevědomostí a nebojácností.

Tabulka 20 - Choreografie č.16, 2015

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2015	24	3	1	4	2	13	41	13	8

Choreografie

Choreografie nesoucí název „Srdcebeat“ stylizována do červeno černých kostýmů zapůsobila škálou hodnotících choreografických parametrů. Plynulost sestavy nenarušil vysoký počet tvarů (24), které skupina bezchybně zachovala po celou dobu. Hudba byla složena ze tří interpretů a k ní charakteristicky vhodně zvolené prvky. Z analýzy (Tabulka 20 – Choreografie č.16, 2015) lze vyčíst výskyt jedné zvedačky a to v dynamické formě.

Pohybová technika

V komparaci z předešlých analýz se pohybová technika ubírá k současnému stylu mažoretkové choreografie, čímž vznikl pokles pochodového kroku (13). Fyzická připravenost skupiny se úspěšně promítla v tanečních prvcích (2). Choreograf zakomponoval taneční prvky „paso doble“ a nové prvky z tanečního stylu contemporary. Vypěstlost dívek se projevila i u předvedení gymnastických prvků (4).

Práce s náčiním

Mažoretkový soubor využil variability prvků spojený v různorodé kombinace. Z analýzy plyne, že bylo použito 41 prvků s náčiním. Dále analýza udává 13 výhozů a 8 vln.

Vlastní komentář

Choreografie „Srdcebeat“ svým tanečním projevem chytla za srdce každého diváka. Poprvé byl použit obrazec vytvořen z celé skupiny pomocí tanečních prvků. V sestavě se nacházely další novodobé prvky, které se záhy zařadily do mažoretkového světa. Horizontální a vertikální kombinace prvků byla velmi náročná a zdařilá. Pokrokovým mezníkem lze v této sestavě považovat navrácení k taneční choreografii a odlišení se od pochodující klasické mažoretky.

Tabulka 21 - Choreografie č.17, 2016

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2016	21	5	0	8	4	8	36	11	5

Choreografie

Skladba „Holubice a vrány“ se skládala z 21 tvarů. Díky analýze (Tabulka 21 – Choreografie č.17, 2016) se projevil menší pokles ve srovnání s analýzami z roku 2013, 2014 a 2015. Soutěžní upravená hudba se skládala z pěti skladeb, jež na sebe rytmicky navazovaly a zároveň gradovaly. Zvedačka z analýzy nebyla zjištěna žádná.

Pohybová technika

Pohybová příprava mažorettek dostala úplně jiný rozměr.

Opakovaně je zaznamenán úbytek pochodového kroku (8), kdy místo něj jsou prezentovány nové taneční prvky z tanečního stylu contemporary a baletu. Rozsahové provedení gymnastických prvků (8) začalo být na kvalitní úrovni.

Práce s náčiním

Analýza vykazuje 36 prvků s náčiním. Choreograf zužitkoval technickou připravenost děvčat a náročnost prvků zvýšil. Díky tomu se mažoretkový sport obohatil o další prvky. Práce s náčiním vynikala především ve výhozech (11), jejichž výška prvně přesahovala 2 m. Dále byla z analýzy vykázána přítomnost pěti vln v podobě kaskády.

Vlastní komentář

Věkový rozptyl děvčat byl v celkovém dojmu znát z hlediska nevyvážené připravenosti. Celá choreografie byla postavená na starších a zkušenějších mažoretkách, tudíž nevznikl potřebný sjednocený efekt. Kvůli opakovanému vývoji náročnosti práce s náčiním byla sestava narušena pády náčiní a nesynchronním předváděním jednotlivých kombinací. Co lze vyzdvihnout jsou specifické a nevšední taneční prvky, které skupina začlenila do své choreografie.

Tabulka 22 - Choreografie č.18, 2017

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2017	22	3	0	0	0	12	36	18	1

Choreografie

Vítězky si vybraly téma „Knight rider“, které bylo vyjádřeno hudebním podkladem (3) a osobitým projevem děvčat. Hudební doprovod obsahoval současnou komerční muziku. Oproti ostatním týmům to byl značný výstup z tradičních měřítek. Zvedačka z analýzy nebyla zjištěna žádná.

Pohybová technika

V této analýze (Choreografie č.18, 2017) dochází k vzestupu počtu pochodového kroku (12) a k žádnému zaznamenání nových tanečních prvků a gymnastických prvků. Choreograf cíleně postavil sekvence prvků tak, aby byly doprovázené mažoretkovým krokem (pochodem). V tomto směru se choreograf vrátil zpět ke klasickému pojetí mažoretek.

Práce s náčiním

Počet prvků práce s náčiním bylo 36 se stejnou náročností jako v předešlé analýze. Množství výhozů se zvýšilo na číslo osmnáct se špičkovým provedením. Tato oblast byla už na profesionální úrovni, kterou děvčata ozdobila ještě jednou vlnou.

Vlastní komentář

Skladba z roku 2016 byla v podání děvčat impozantní i pro mužské publikum, poněvadž do své choreografie vložila autentické rysy jízdy rychlým autem (demonstrační řízení a smyky autem, zvuk startování auta apod.). Oblast choreografie splňovala většinu hodnotících parametrů, naopak podprůměrnou oblastí byla pohybová technika, kde dívky nepředvedly nic nového, čímž se děvčata vrátila zpět ke klasice. Vysoko oceněna byla oblast práce s náčiním, kde bylo k vidění spoustu bonifikačních prvků.

Tabulka 23 - Choreografie č.19, 2018

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2018	24	4	1	9	12	3	38	25	2

Choreografie

Téma vítězné skladby se opakuje z roku 2011 „Romeo a Julie“, nicméně její zpracování je zřetelně detailnější. Choreograf využil dvoubarevných kostýmů, jež zviditelnily jednotlivé tvary (24) a přesuny mezi nimi. Děvčata doprovázel mix francouzské hudby (4) s honosným nádechem. Závěrečnou pozici tvořila statická a vysoce obtížná zvedačka (1).

Pohybová technika

Tento tým šel do velkého risku, kdy si místo mažoretkové obuvi (tzv. „kozačky“) vzaly dívky obuv na moderní gymnastiku (tzv. „piškoty“), jeden z povinných prvků pro seniorskou kategorii je zmíněná mažoretková obuv. Tým, jenž kritérium povinné obuvi nesplnil, dostal technickou srážku. Risk podstoupily dívky kvůli tomu, že chtěly mažoretkový sport v tomto odvětví posunout dál, což se jim nakonec povedlo. Nových prvků v choreografii bylo dvanáct a všechny unikátně provedené a svou charakteristikou jedinečné.

To samé lze uvést u předvedení gymnastických prvků (9). Z analýzy (Tabulka 23 – Choreografie č.19, 2018) je jasné, že došlo k separaci od klasické mažoretky úbytkem pochodového kroku (3).

Práce s náčiním

Požadavky kladené na mažoretky ve sledované oblasti opět vzrostly. Důkazem byla četnost prvků s náčiním (38) a jejich specifické kombinace. V neposlední řadě to byl také počet výhozů (25), které se primárně skládaly z dvojitých až trojitých otoček a dvou kaskádových vln.

Vlastní komentář

Tato skladba je jednoznačně označována za revoluční v mažoretkovém světě. Choreograf touto sestavou ukázal směr, kterým by mažoretkový sport mohl jít, a navíc tím dal další možnosti jeho rozvíjení. Od samotného výběru hudby a kostýmů, emočního vyjádření, složení choreografické kompozice, pohybové techniky až po práci s náčiním nebylo nic, co by se dalo vytknout. Když s tím děvčata vystupovala poprvé, tak při jejich závěrečné pozici vstala celá hala a děvčata byla odměněna bouřlivým potleskem. Tato choreografie si navždy zajistila speciální místo v mažoretkovém sportu.

Tabulka 24 - Choreografie č.20, 2019

	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
Rok	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2019	26	3	1	11	5	5	40	12	4

Choreografie

Analyzovaná skladba, jejíž inspirací a tématem je „Fantom opery“, byla formulována 26 tvary s tanečními přechody. Děvčata se předvedla ve velmi moderních kostýmech, kapitánka na sobě měla plášť, jehož pohybem vytvářela vizuální efekty, které skladbě přidaly body v této hodnotící oblasti. Choreograf zvolil námětovou hudbu složenou ze tří skladeb a využil jednu momentální zvedačku.

Pohybová technika

Ze všech tří oblastí je tato oblast nejslabší (viz Tabulka 21 – Choreografie č.20, 2019).

Příčinou byla nedostatečná fyzická připravenost a velká touha dosáhnout technického rozpětí jako tým z analýzy z roku 2018. Přítomnost gymnastických prvků (11) a nových tanečních prvků (5) byla četná. Co se provedení týče, byly tyto prvky podprůměrné. Mažoretkový soubor se v tomto roce musel podřídit pravidly a obnovil předem určený počet pochodového kroku (5).

Práce s náčiním

Soutěžní choreografie nabízela velkou zásobu práce s náčiním (40) společně s výhozy (14). Jejich zdařilou prací s náčiním podtrhla přesnost a návaznost pohybů u řetězových akcí v rychlém sledu (4).

Vlastní komentář

Mistryně České republiky představily nový směr ve výběru kostýmu pro soutěžní disciplínu baton senior. Kostýmy měly netradiční barevnou kombinaci s efektními komponenty. Práce s náčiním byla extrémně náročná. Kvantita byla na úkor spousty pádů náčiní, což narušilo krásu a eleganci choreografické kompozice. Tím, že se v loňském roce mažoretkový sport posunul i v oblasti pohybové techniky, tak mnoho týmů, včetně této sledované skladby, přidávalo do svých sestav prvky, na které nebyly dívky zcela připravené.

Komparace získaných dat v seniorské kategorii v soutěžní disciplíně baton ve sledovaném období 2010-2020

Tabulka 25 - Komparace získaných dat, seniorky baton

Rok	Choreografie			Pohybová technika			Práce s náčiním		
	Tvary	Hudba	Zvedačky	Gymnastika	Prvky	Pochod	Prvky	Výhozy	Vlny
2010	16	3	1	2	2	25	6	12	4
2011	16	3	3	6	2	20	15	10	3
2012	18	3	0	5	5	12	20	12	4
2013	23	4	0	3	0	23	27	12	6
2014	22	4	0	4	0	18	38	15	3
2015	24	3	1	4	2	13	41	13	8
2016	21	5	0	8	4	8	36	11	5
2017	22	3	0	0	0	12	36	18	1
2018	24	4	1	9	12	3	38	25	2
2019	26	3	1	11	5	5	40	12	4
2020	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Vývoj mažoretkového sportu ve sledovaném období 2010-2020 v soutěžní disciplíně baton v kategorii seniorky (15 a více let) vynikal v hodnotící oblasti C – Práce s náčiním (viz. Tabulka 25 – Komparace získaných dat, seniorky baton).

V oblasti C – Práce s náčiním se jednalo především o začlenění nových prvků s náčiním. Zásadní vývoj zaznamenala analýza už v roce 2014 (38) nejvyšší počet pak v následujícím roce 2015 (41), další čtyři roky se držely pravidelně v množství 36-40 prvků. Od roku 2015 šlo o velmi náročné kombinace s hůlkou, které museli členové výkonných orgánů asociace zařadit do pravidel mažoretkového sportu. Tyto prvky byly na twirlingové úrovni, což znamenalo spojení gymnastických a tanečních prvků s prací s hůlkou (Stroescu, 2016). Navazujícím komponentem těchto prvků jsou výhozy, jež se v roce 2018 posunuly až do výšky přes 2 m.

Nejčtenější kvantum výhozů dle analýzy bylo v roce 2018 (25) a nejmenší v roce 2011 (10) a 2016 (11). Příčinou poklesu v roce 2016 v tomto příslušném komponentu bylo zařazení nejvíce kombinačních prvků od roku 2010. Choreografovi nezbylo místo na zařazení většího počtu výhozů. Poslední složkou této oblasti jsou vlny, které se v této soutěžní disciplíně tvoří ve formě kaskád. Zde analýza nezaznamenala radikální změnu. Všechny kaskády měly podobný charakter. V této složce dominoval rok 2015 (8), naopak v roce 2017 (1) byl počet nejnižší. Práce s batonem klade každým rokem větší nároky na mažoretky zařazením nových prvků a výhozů, které se musí naučit a následně technicky vydrilovat (Kapounková et al., 2017). I v této soutěžní disciplíně lze nalézt převzaté prvky s náčiním z moderní gymnastiky (Holá, 2017).

Oblast B – Pohybová technika s sebou nesla také řadu změn a pokroků ve svém vývoji. Tyto změny byly ovlivněné hodnotící oblastí C – Práce s náčiním. V pravidlech se více rozšiřovala zásoba prvků spojená s tanečními a gymnastickými prvky (CZ Majorettes, z. s., online 2022). K soutěžní disciplíně baton neodmyslitelně patří klasický mažoretkový krok (pochod), který charakterizuje tradici mažoretkového sportu (Jelínek & Jelínková, 2014). Z analýzy je patrné, že v roce 2010 (25) a 2013 (23) bylo využito nejvíce pochodového kroku, avšak v roce 2018 (3) a 2019 (5) nejméně. Důsledkem bylo zařazení nových tanečních prvků, kdy v roce 2018 bylo zařazeno až dvanáct tanečních prvků z tanečních stylů balet, společenských tanců a contemporary. Tento mažoretkový trend analýza nezaznamenala v letech 2013, 2014 a 2017. V období dospívání získávají adolescenti pohybové dovednosti rychle s důrazem na cit pro rovnováhu a jemnou pohybovou koordinaci (Zacharová, 2012). Tedy přizpůsobení novým mažoretkovým trendům je v tomto období jednodušší, a proto nebyl problém neustále posouvat limity.

Oproti analyzované soutěžní disciplíně pom-pom byl výskyt gymnastických prvků nižší. Analýza zaregistrovala nejvyšší počet gymnastických prvků v roce 2019 (11) a nejnižší v roce 2017 (0). Soutěžní skladba z roku 2017 se nesla spíše v tradičním stylu mažoretek a svůj choreografický záměr zaměřila na práci s náčiním.

Analýza oblasti A – Choreografie prokázala stabilní vývoj bez zásadních výkyvů. Množství tvarů zakomponované v choreografiích bylo dostatek v každém roce, nad číslo dvacet se dostaly všechny analyzované roky od roku 2013, z toho rok 2019 (26) byl nejpočetnější. V období 2010-2011 bylo zaznamenáno nejmenší množství tvarů a to 16. Hudební sekce, která je také nedílnou součástí choreografické kompozice, se v této soutěžní disciplíně po sledované období 2010-2020 téměř nezměnila.

Každý rok byly zvolené lyrické a pomalejší hudební podklady, týmy zřídka využívaly hudební efekty, avšak v roce 2017 se objevily prvky energické a rytmické hudby. Následně v roce 2018 byl celý hudební podklad doprovázen zpěvem. Důvodem zařazení lyrické hudby v dřívější době byly zakořeněné mažoretkové tradice, kdy dříve děvčata doprovázela pomalá dechovka. Změna hudby proběhla díky přidáním prvků z tanečního stylu contemporary, jehož základem je teatrální vyjádření emocí (Jelínek & Jelínková, 2014; Adamcová & Šeráková, 2014). Nejvíce hudebních podkladů využil choreograf v roce 2016 (5), v ostatních analyzovaných letech se četnost využití pohybovala kolem 3-4 hudebních doprovodů. Závěrečným hodnotícím kritériem byly zvedačky, které se vyskytovaly především v momentální formě, nejvíce však v roce 2011 (3). Nepřítomnost zvedaček analýza zaznamenala v letech 2012, 2013, 2014, 2016 a 2017.

Výzkumné otázky

VO₁: Vývoj této soutěžní disciplíny v oblasti práce s náčiním byl revoluční. Od jednoduchého točení a využívání hůlky pouze k pohybovým efektům se tento sport posunul k velmi obtížným kombinačním prvkům. V porovnání s nynějšími pravidly byly v období 2011-2012 použité prvky z I.-II. levelu (například horizontální a vertikální točení, přehazování z jedné ruky do druhé či „flourish whip“). V letech 2013 a 2014 se přidal III. a IV. level. Vystihují je vlastnosti jako obtáčení hůlky kolem těla a jednoduché nízké výhozy a prvky. Od roku 2015 se objevil i poslední V. level, který charakterizují těžké kombinační prvky a vysoké výhozy s těžkým úchytem.

VO₂: Analýza zaznamenala nárůst tanečních prvků v posledních dvou letech (2018 a 2019). Vliv na to měla pravidla, jelikož se do hůlkových levelů zakomponovaly prvky s náčiním spojené s tanečními prvky. Taneční prvky byly opět bohatého rozměru. Využito bylo mnoho tanečních stylů jako contemporary, „jazz dance“, latinskoamerické tance, společenské tance, „paso doble“ a balet. Přestože je akrobacie v rámci soutěžní disciplíny baton zakázána, tak diplomová práce tuto složku při analýze nevyužila a nahradila ji analýzou počtu pochodového kroku. Množství gymnastických prvků se plynule vyvíjela od těch nejlehčích prvků (jednoduché skoky/poskoky) až po ty těžké prvky (rozsahové výkopy, dálkové skoky apod.).

VO₃: Mažoretkový choreografický trend byl ve sledovaném období proměnlivý. Zpočátku se držel tradičního klasického pojetí mažoretek. Změna nastala v roce 2012, kdy se tento trend pomalu opouštěl a modernizoval. Novodobý trend došel ke svému ustálení až v roce 2018, protože analýza zaznamenala v roce 2017 krok zpět k návratu ke klasice.

Také od roku 2012 se prvně začaly přidávat vhodné autentické prvky do choreografické kompozice ke zvolenému tématu. Začaly se tomu podřizovat kostýmy a také hudební podklad, vyvrcholením tohoto trendu bylo opět v roce 2018. Do choreografické kompozice se v roce 2019 zapojila i celková vizáž, kdy týmy experimentovaly s různým líčením, které též vyjadřovalo téma. Ačkoli byl hudební posun zaznamenán v roce 2017, kdy z lyrických a pomalých hudebních podkladů byla využita rytmická a rychlá hudba, tak se tento trend zcela neuchytil, v dalších letech (2018 a 2019) byly využívány hudby pomalejšího a epického rázu.

8.3 Polostrukturované rozhovory

Následující polostrukturované rozhovory poskytlo pět respondentů, kteří mají v asociaci CMA (Czech Majorettes Association) a MWF (Majorette-Sport World Federation) svou výkonnou funkci. Prvním z respondentů byla prezidentka asociace CMA, která svou funkci vykonává od roku 2018. Dříve se mažoretkovému sportu věnovala jako vedoucí a trenérka mažoretkového souboru. Zastává také funkci národní a mezinárodní porotkyně. Druhým respondentem je členka výkonného výboru CMA, jejíž funkce trvá od roku 2018. Dále je národní a mezinárodní porotkyně a hlavní trenérkou mažoretkového souboru a působila rovněž jako aktivní soutěžící v období 2008-2014. Třetím respondentem je národní porotkyně CMA, která úlohu uskutečňuje od roku 2016. Též je několikaletou vedoucí a hlavní trenérkou velmi úspěšného mažoretkového týmu. Čtvrtým respondentem je mezinárodní porotkyně MWF. Svou funkci rozšiřuje o národní porotkyni CMA, členku výkonného výboru CMA a vedoucí a hlavní trenérku značně úspěšné mažoretkové skupiny. Pátým a posledním respondentem je trenérka asociace CMA a bývalá několikanásobná mistryně České republiky, Evropy a světa v období 2010-2022.

V polostrukturovaném rozhovoru bylo celkem sedm otázek, z toho čtyři otevřené a tři uzavřené (viz Příloha 2). Byly zvoleny selektující výběry odpovědí, které nejvíce vystihly položenou otázku. Polostrukturovaný rozhovor byl zaslán respondentům v dokumentu „Word“ prostřednictvím e-mailů.

▪ **Profesionalita v mažoretkovém sportu ve sledovaném období 2010-2020**

Veřejnost vnímá mažoretkový sport spíše jako zájmovou činnost, jelikož není součástí žádné sportovní organizace (například ČUS – Česká unie sportu, NSA – Národní sportovní agentura). Příčinou je existence mnoho národních a mezinárodních asociací a federací na území České republiky.

Mezinárodní porotkyně MWF uvádí: „*Jsou v tom předsudky lidí, kteří zaslechnou jen slovo „mažoretky“ a okamžitě sport zavrhnou, a ještě s opovržením podotknou „opravdu se jedná o sport?“*. *Rozhodně jim to ale svým způsobem nemůžeme mít za zlé, neboť mažoretkový sport má jeden zásadní problém, a tím je štěpení a zakládání různých asociací daného sportu.*“. I přesto mažoretkový sport roste, co se kvality týká. Samotné rozdělení výkonnostních tříd v asociaci CMA na kategorie hobby a profi dokazuje, že se úroveň mažoretkových souborů posouvá. Prezidentka CMA tvrdí: „*Týmy nebo mažoretky, které soutěží v Profi kategorii, tak musí vnímat snad každý, že jsou opravdu na profesionální úrovni. Trénují několikrát týdně (někdo i každý den). Takový největší zlom v profesionalitě dle mého názoru nastal až kolem roku 2018 a později.*“. Ke stejnému názoru došla členka výkonného výboru CMA, která svou odpověď rozšířila o několik důvodů: „*Mažoretkový sport vnímám jako profesionální sport od roku 2018. Od tohoto roku se zvýšily nároky nejen pro organizování soutěže, ale i porotce a choreografy (např. bodování přes tablety, profesionální taneční plocha a další).*“.

▪ **Vývoj mažoretkového sportu v soutěžních disciplínách pom-pom a baton od roku 2010-2020**

Na vývoj mažoretkového sportu lze nahlížet třemi hodnotícími oblastmi (A – Choreografie a kompozice, B – Pohybová technika a C – Práce s náčiním). Ze získaných dat prostřednictvím analýzy, která byla zaměřená na tyto tři hodnotící oblasti vyšel nejlépe a znatelně vývoj v oblasti B – Pohybová technika a C – Práce s náčiním v kategorii juniorky pom-pom (viz Tabulka 14 – Komparace získaných dat, juniorky pom-pom). V kategorii seniorky baton byl nejvýznamnější posun v oblasti C – Práce s náčiním (viz Tabulka 25 – Komparace získaných dat, seniorky baton).

Pět respondentů uvedlo, že hlavní pokrok v soutěžní disciplíně pom-pom byl v oblasti C – Práce s náčiním, zbylé dva respondenti vybrali oblast B – Pohybová technika s dodatkem, že pokrokovou oblastí je i C – Práce s náčiním. U soutěžní disciplíny baton se všech sedm respondentů shodlo na oblasti C – Práce s náčiním.

V soutěžní disciplíně pom-pom se od roku 2010 do pohybové techniky přidaly moderní taneční prvky a těžké akrobatické a gymnastické prvky, které se postaraly o vývoj dané oblasti. Práce s náčiním se transformovala především díky použití více druhů barev třásní, prvkům s náčiním připomínající práci s náčiním v moderní gymnastice a tvořením zajímavých vln a obrázků. Členka výkonného výboru poznamenává: „*Vývoj soutěžní disciplíny pom-pom je v práci s náčiním výrazný. Dříve stačilo pomy pouze držet a třepat, nyní jsou kladeny vysoké nároky také na tuto oblast.*“. Trenérka CMA ze své osobní zkušenosti dodává: „*U této kategorie bych vyzdvihla gymnastické, a především akrobatické prvky, ve kterých se děvčata (i chlapci) neskutečně rychle rozvíjí.*“.

Soutěžní disciplína baton se v oblasti C – Práce s náčiním vyvíjela od roku 2010 postupným přidáváním vysokých a nízkých výhozů, kombinačních prvků s náčiním a efektních komponentů v podobě kaskádových vln. Národní porotkyně CMA poznamenává: „*V roce 2014 přišly první twirlingové workshopy, které se zaměřovaly nejen na náročné prvky s batonem, ale probíhalo i spojení tance a gymnastiky s akrobacií. Dívky a týmy začaly vymýšlet postupem času náročnější kombinace a prvky. S tím bylo spojené i časté školení poroty, než se celý systém a novinky v tzv. „batonových levelech“ doladily k dokonalosti.*“.

Dále se pět respondentů domnívá, že celkový vývoj (dohromady ve všech třech oblastech) se uskutečnil současně v soutěžní disciplíně baton a pom-pom. Dva respondenti uvedli pouze disciplínu baton, kde se jim zdál vývoj více radikální. Důvodem může být, že tyto dva respondenti se celkově více zaměřují na soutěžní disciplínu baton a mají s ní bohatou osobní zkušenost. Prezidentka asociace CMA doplnila svou odpověď o vývoj mažoretkového sportu v období 2010-2020, ve které uvádí: „*Na vývoji se nejvíce podílili trenéři a choreografové týmů, kteří přicházejí s novými a novými věcmi. Oni stojí ve svém volném čase s týmem v hale a trénují několik měsíců, aby mohli ukázat svou třiminutovou sestavu v plné kráse. V každých je vidět vývoj, a proto si zaslouží všichni trenéři velký potlesk a velké díky.*“.

▪ **Vliv na mažoretkový sport v období 2010-2020 a jeho současnost**

V mažoretkovém světě je řada faktorů, které tento sport mohou ovlivnit. Můžeme mezi ně zařadit pravidla, soutěžní podmínky, národní a mezinárodní asociace a federace, profesionalitu porotců, veřejnou a finanční podporu, odborné publikace a další. Mezinárodní porotkyně MWF zmiňuje: „*Vliv na mažoretkový sport mělo v období 2010-2020 rozhodně sblížení lidí, navázání spolupráce v rámci přátelství, různých klubů, zakládání společných workshopů.*“.

Česká republika je považována za největší průkopníky v mažoretkovém sportu, což potvrzuje i prezidentka asociace CMA uvádějící: *„Největší vliv mají sami trenéři a choreografové. Ti zvedají laťku každý rok výš a výš. Je úžasné vidět, co nového vymyslí, ať už je to nový prvek s náčiním, nebo opravdu těžké téma, které musí být zakomponováno v choreografii tak, aby bylo poznat. V tomto směru s čistým svědomím můžu říct, že to jsou právě české týmy, které přináší vždy něco výjimečného do tohoto sportu a jsou tak velkou inspirací pro týmy v jiných zemích.“*. Trenérka asociace CMA dodává: *„Myslím si, že každý rok přišel někdo, nebo něco, co ovlivnilo nadcházející sezónu a vůbec rozvoj mažoretkového sportu. Byla to obtížná choreografie, nějaký těžký prvek nebo samotná namixovaná hudba, která dokáže choreografa inspirovat. Pamatuji si, že v roce 2016 jedna mažoretka zatančila, v soutěžní disciplíně sólo baton, na pomalou českou písničku od Lucie Bílé. Jak diváci, tak i porota byla překvapená, a dnes už to je standard, v celkovém pohledu mažoretkový sport nejvíce ovlivňují ti, kteří se nebojí riskovat.“*.

V současnosti se mažoretkový sport dostává více do podvědomí a své publikum již má. Nicméně stále si svou prestiž a místo mezi vrcholovými sporty těžce buduje, což významně vystihla prezidentka CMA, která poznamenává: *„Zde mohu jednoznačně potvrdit, že chybí osvěta, upřesnění a leckdy pochopení. Mnoho lidí má ještě mylné představy o mažoretkového sportu. Představí si děvčata v kostýmu, která pochodují na dechovou muziku a s batonem (hůlkou) jen točí (viz film Copak je to za vojáka). Chyba! Tento sport nabral na hodně velkých „obrátkách“ a kdo má názor na mažoretky jiný, ať se jednou přijde podívat na naše Mistrovství České republiky CMA, bude velmi překvapen.“*. Následující pohled národní porotkyně CMA na problematiku současnosti mažoretkového sportu, jež tvrdí: *„V rámci České republiky bych spojila všechny asociace, které se věnují mažoretkovému sportu do jedné, aby se konalo pouze jedno Mistrovství České republiky. V současné době je na dané téma málo odborných publikací, které objasňují mažoretkový sport. Sama jsem na tuto problematiku narazila v rámci zpracování mé bakalářské práce.“*.

Když se porovnají odpovědi respondentů se získanými daty z jednotlivých analýz tak lze uvést, že se ve svých tvrzeních shodují. Nejvíce se vyskytovalo tvrzení, že za vývoj mažoretkového sportu mohou trenéři.

Trenéři jsou pro děti autoritou a výchovně-vzdělávacím prostředkem. Na tréninky děti chodí především proto, že to je jejich bezpečné místo (Tchather, 2012).

Výzkumné otázky

VO₁: Díky vývoji práce s náčiním baton se v roce 2014 začali porotci, trenéři a jejich svěřenci vzdělávat prostřednictvím workshopů a různorodých školeních po celé České republice. Z načerpaných zkušeností a vědomostí se sestavily batonové levely, které po pár letech převzala i světová mažoretková federace MWF. České týmy byly průkopníky v práci s náčiním pom-pom, a tak v roce 2018 členky výkonného výboru společně s národními porotkyněmi vytvořily čtyři levely, které posléze prezentovaly na mezinárodních školeních a setkáních, tím posunuly celý mažoretkový svět.

VO₂: Akrobatické a gymnastické prvky jsou nyní nedílnou součástí soutěžní disciplíny pom-pom. Každý rok přijde někdo, kdo předvede nový prvek a inspiruje tím nejen české ale i zahraniční týmy. S tímto vývojem musí pracovat i národní a mezinárodní porota, která se každý rok proškoluje a zhodnocuje uplynulou sezónu. Zakomponování tance bylo od roku 2015 markantní. Samotná porota svým hodnocením udává směr, kterým se mažoretkový sport bude v tomto směru ubírat. V soutěžní disciplíně baton se tyto tři komponenty nevyskytují tak důrazně, proto se otevřela v roce 2020 nová soutěžní disciplína acrobatic baton.

VO₃: V oblasti choreografie a její kompozice jsou nejdůležitějším a nejpodstatnějším článkem choreografové, kteří vymýšlí veškeré detaily choreografie. Trend v této oblasti udávají vítězové jednotlivých soutěžních disciplín, jejichž vítězství posouvá nastavenou laťku výš. V soutěžní disciplíně baton to byla vítězná skladba z roku 2018 a v soutěžní disciplíně pom-pom vítězná skladba z roku 2019.

9 ZÁVĚR

V předložené diplomové práci jsem se zaměřila na vývoj mažoretkového sportu od roku 2010–2020. Hlavním cílem bylo analyzovat vývoj sledovaného sportu v soutěžní disciplíně pom-pom v kategorii juniorky (11-14 let) a v soutěžní disciplíně baton v kategorii seniorky (15 a více let).

V teoretické části se diplomová práce věnovala mažoretkovému sportu z obecného hlediska. Charakterizovala historii mažoretkového sportu a jeho nynější pojetí a také popsala soutěžní pravidla a vývoj sledovaného období staršího školní věku. Následně diplomová práce upřesnila, kam spadá mažoretkový sport v rámci RVP ve školní tělesné výchově a dala možnosti zakomponování mažoretkového sportu na základních školách.

V praktické části diplomová práce analyzuje výzkumný soubor prostřednictvím videozáznamů vítězných skladeb z Mistrovství České republiky. Jednotlivé choreografie jsem si rozdělila do tří hodnotících oblastí (oblast A – Choreografie, oblast B – Pohybová technika, oblast C – Práce s náčiním) a devíti příslušných složek (počet tvarů v choreografii, hudebních podkladů, zvedaček, gymnastických prvků, akrobatických prvků/pochodového kroku, nových tanečních prvků, prvků s náčiním, vln/kaskád, obrázků/výhozů), výběr spočíval v tom, že tyto hodnotící oblasti a příslušné složky mají největší vliv na úspěšnost soutěžní sestavy. Tuto analýzu jsem doplnila svým komentářem, jelikož působím několik let jako národní porotkyně mažoretkového sportu. Jsem hlavní vedoucí a zároveň hlavní choreograf mažoretkové akademie Lions Academy Hradec Králové, z. s. a v neposlední řadě jsem byla dlouhodobě aktivní úspěšnou mažoretkou. Toto téma jsem dále analyzovala pomocí polostrukturovaných rozhovorů, kdy jsem oslovila pět respondentů, kteří mají v asociaci CMA (Czech Majorettes Association) a MWF (Majorette-Sport World Federation) svou výkonnou funkci (prezidentku CMA, členku výkonného výboru CMA, národní porotkyni CMA, mezinárodní porotkyni MWF a trenérku asociace CMA).

Výsledky ukázaly, že vývoj v mažoretkovém sportu byl velice progresivní ve všech hodnotících oblastech a jejich příslušných složkách. Největší vývoj analýza zaznamenala v soutěžní disciplíně pom-pom v kategorii juniorky od roku 2015 v hodnotící oblasti B – Pohybová technika a od roku 2016 v hodnotící oblasti C – Práce s náčiním s tím, že v roce 2019 šlo o výkony na profesionální úrovni.

V soutěžní disciplíně baton v kategorii seniorky byl nejzásadnější vývoj zjištěn od roku 2014 v hodnotící oblasti C – Práce s náčiním. V průběhu se k vývoji v této hodnotící oblasti přidaly další těžké prvky konkrétně v roce 2018, které obohatily mažoretkový svět.

Na vývoji z obecného hlediska měli největší vliv choreografové a trenéři, jež se nebáli experimentovat a vnesli do mažoretkového sportu nové pohledy a možnosti.

Přínos diplomové práce spočívá především v rozšíření publikace o mažoretkovém sportu za účelem přiblížit podstatu a současný progres mažoretkového sportu. Informace, které zde mohou příznivci mažoretkového sportu získat, jsou vhodné pro prezentování mažoretkového sportu na různých národních a mezinárodních školení. Trenéři a choreografové zde získají cenné rady pro tvorbu úspěšných choreografií. Učitelé a další pedagogičtí pracovníci mohou v této diplomové práci nalézt inspiraci na zařazení mažoretkového sportu do svých hodin nebo do volnočasových zájmových kroužků.

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

- Adamcová, A., & Šeráková, H. (2014). *Taneční a pohybová výchova*. Brno: Masarykova univerzita.
- Čáslavová, E., & Štědrón, B. (2021). Management a marketing sportu 21. století. *Ekonomický časopis*, 69(07), 771-772.
- Čačka, O. (2000). *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: Doplněk.
- Čechovská, I., & Dobrý, L. (2010). Význam a místo pohybové gramotnosti v životě člověka. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 76(3), 2-5.
- Čermák, J., Chválková, O., & Botlíková, V. (1998). *Záda už mě nebolí*. Praha: Vašut
- Danišová, A. (1997). *Pohybová příprava pro sportovní gymnastiku dívek*. Praha: ÚDPM JF.
- Fialová, L. (2010). *Aktuální témata didaktiky: školní tělesná výchova*. Praha: Karolinum.
- Grabbe, D. (2010). *Zdravá záda*. Praha: Grada.
- Griffiths, M. D., & Kuss, D. (2017). Adolescent social media addiction (revisited). *Education and Health*, 35(3), 49-52.
- Halmi, K. A. (2022). Anorexia nervosa: an increasing problem in children and adolescents. *Dialogues in clinical neuroscience*, 11(1), 100-3.
- Hayesová, M. (1998). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hohler V., & Kössl, J. (1989). *Sport v umění*. Praha: Olympia
- Jansa, P. (2012). *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum.
- Jelínek, J., & Jelínková, K. (2014). *Lexikon mažoretok*. Praha: Toužimský & Moravec.
- Jeřábková, J., & Cveklová, B. (2004). *Taneční příprava*. Praha: NIPOS-Artama
- Kapounková, K., Bílková, T., Dovrtělová, L., Honková, P., Hrnčířiková, I., Kumstát, M., & Holá, I. (2017). *Moderní gymnastika Učební text pro trenéry III. třídy*. Brno: Masarykova univerzita.

- Kazárová, H. (2016). *Tanec a balet v Čechách, Čechy v tanci a baletu*. Praha: Akademie múzických umění.
- Knapp, V. (1998) *Teorie práva a její současné problémy*. Praha: Linde
- Kolář, Z., & Šikulová, R. (2005). *Hodnocení žáků: formy hodnocení: učitel a žák: sebehodnocení: praktické ukázky*. Praha: Grada.
- Kopecký, M. (2010). *Zdravotní tělesná výchova*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Křištofič, J. (2008). Nářadová gymnastika. *Tělesná výchova a sport mládeže: odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele*. 74(6), 18-23.
- Krch, F. D. (2005). *Poruchy příjmu potravy*. Praha: Grada.
- Kubička, J. (1993). *Vybrané kapitoly z teorie gymnastiky*. Praha: Univerzita Karlova
- Kučera, M., & Dykovský, I. (1999). *Sportovní medicína*. Praha: Grada
- Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. (2. vyd.). Praha: Grada.
- Levitová, A., & Hošková, B. (2015). *Zdravotně-kompenzační cvičení*. Praha: Grada
- Machová, J. (2016). *Biologie člověka pro učitele*. (2. vyd.). Praha: Karolinum.
- Machová, J., & Kubátová, D. (2015). *Výchova ke zdraví*. (2. vyd.). Praha: Grada.
- Malátová, M., Markesová, J., & Kanášová, J. (2014). Vliv cílené pohybové aktivity na utváření návyku správného držení těla u dětí staršího školního věku. *Šport a rekreácia*, 106-112.
- Mojžíšek, L. (1988) *Vyučovací metody*. (2.vyd.). Praha: SPN.
- Novotná, V., Panská, Š., & Holá, I. (2011). *Rytmická gymnastika a pohybová skladba: programy cvičení s hudbou*. Praha: Univerzita Karlova
- Pastucha, D. (2011). *Pohyb v terapii a prevenci dětské obezity*. Praha: Grada
- Pate, R., Oria, M., Pillsbury, L., Committee on Fitness Measures and Health Outcomes in Youth, Food and Nutrition Board, & Institute of Medicine (Eds.). (2012). *Fitness Measures and Health Outcomes in Youth*. National Academies Press (US).
- Payne, H. (2011). *Kreativní pohyb a tanec ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Praha: Portál.

- Perič, T., & Březina, J. (2019). *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent: průvodce sportováním dětí pro rodiče a trenéry*. Praha: Grada.
- Perič, T., & Dovalil, J. (2010). *Sportovní trénink*. Praha: Grada.
- Průcha, J. (2009). *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál.
- Rokyta, R. (2016). *Fyziologie*. Praha: Galén.
- Romer, D. (2010). Adolescent risk taking, impulsivity, and brain development: Implications for prevention. *Developmental Psychobiology: The Journal of the International Society for Developmental Psychobiology*, 52(3), 263-276.
- Řičan, P. (2014). *Cesta životem: vývojová psychologie*. (3.vyd.). Praha: Portál.
- Sekot, A. (2019). *Rodiče a sport dětí: rodičovské výchovné styly jako motivační faktor sportování dětí a mládeže*. Brno: Masarykova univerzita nakladatelství.
- Skopová, M. & Zítka, M. (2013). *Základní gymnastika*. Praha: Karolinum.
- Smolík, J. (2010). *Subkultury mládeže*. Praha: Grada.
- Stroescu, S. A. (2016). Characteristics of cheerleading as a sport. *Discobolul*, 12(1), 59-62.
- Švec, Š. (2009). *Metodologie věd o výchově: kvantitativně-scientické a kvalitativně-humanitní přístupy v edukačním výzkumu*. Brno: Paido.
- Tchatcher, J. (2012). *Psychologie sportu*. Praha: Grada.
- Trpišovská, D. (2006). *Ontogenetická psychologie*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně
- Vašíčková, J. (2016). *Physical literacy in the Czech Republic*. Univerzita Palackého v Olomouci/Palacký University Olomouc.
- Vágnerová, M. (2000). *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál.
- Vágnerová, M. (2005). *Vývojová psychologie I.-dětství a dospívání*. Praha: Portál.
- Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Univerzita Karlova.
- Vilímová, V. (2009). *Didaktika tělesné výchovy*. (2. vyd.). Brno: Masarykova univerzita.
- Výrost, J., & Slaměnik, I. (1997). *Sociální psychologie*. (1. vyd.). Praha: ISV

White, A. M., & Swartzwelder, H. S. (2004). Hippocampal function during adolescence: a unique target of ethanol effects. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1021(1), 206-220.

Internetové zdroje

CZ Majorettes, z. s. (2022). *Pravidla mažoretkového sportu 2022-2023* [online]. [cit. 23. 06. 2023]. Dostupné z: https://www.c-m-a.cz/_files/ugd/fd4503_64bf09b884ac42a69ef1a5fb1d9c9926.pdf

ČFMS, z. s. (2020). *Historie mažoretkového sportu* [online]. [cit. 05. 07. 2023]. Dostupné z: <https://majoretsport.cz/historie/>

ČMTF, z. s. (2014). *Soutěžní řád* [online]. [cit. 25. 06. 2023]. Dostupné z: https://4b947c1fdf.clvaw-cdnwnd.com/2f81aca5e7e7d00c3aad463fa46e9180/200001551-1e6a31e6a6/sout%C4%9B%C5%BEn%C3%AD_%C5%99%C3%A1d_2023.pdf2

Hansmannová, T. (2017). *Hodnocení vývoje základních somatických parametrů u dětí mladšího a staršího školního věku se speciálními potřebami ve vztahu k prevalenci nadváhy a obezity*. (Diplomová práce). Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z: <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=20547550531>

Husáková, M. (2017). *Hodnocení vývojových tendencí ve fitness aerobiku*. (Diplomová práce). Univerzita Karlova. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/90713/DPTX_2014_2_11510_0_45585_0_0_168365.pdf?sequence=1&isAllowed=y

IFMS majorettes. (2023). *Pravidla asociace 2022-2023* [online]. [cit. 25. 06. 2023]. Dostupné z: <https://majoretsport.cz/ifms-international-federation-majorettes-sport/>

INTERNATIONAL MAJORETTES COMPETITION. (2023). *Charakteristika asociace* [online]. [cit. 01. 07. 2023]. Dostupné z: <https://imc-majorettes.webnode.cz/vina/>

Křepelková, M. (2022). *Uplatnění tanečních prvků mažoretek ve výuce TV na 1. stupni ZŠ*. (Diplomová práce). Masarykova univerzita. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/y9mm5/Uplatneni_tanecnich_prvku_mazoretek_ve_vyuce_TV_na_1._stupni_ZS.pdf

Majorette-MWF. (2023). *Členové světové mažoretkové federace* [online]. [cit. 24. 06. 2023]. Dostupné z: <http://www.majorettes-mwf.net/members.html>

RVP ZV. (2021). *Rámcový vzdělávací program pro základní školy* [online]. [cit. 15. 07. 2023].
Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>

Svaz mažoretek a twirlingu ČR – NBTA, z. s. (2016-2023). *Mažoretky* [online]. [cit. 24. 06. 2023]. Dostupné z: <http://www.nbta.cz/mazoretky.htm>

SEZNAM ZKRATEK

BAT – Baton

CMA – Czech Majorettes Association

ČFMS – Česká Federace Mažoretkového Sportu

ČMTF – Česká Mažoretková a Twirlingová Federace

ČOV – Český olympijský výbor

ČUS – Česká unie sportu

ČT Sport – Sportovní stanice České televize

EFBT – European Federation of Baton Twirling

EMA – European Majorettes Association

FLAG – batonflag

IAM – International Association of Majorettes

IBTF – International Baton Twirling Federation

IFMS – International Federation of Majorettes Sport

IMC – International Majorettes Competition

MWF – Majorette-Sport World Federation

NBTA – Svaz mažoretek a twirlingu ČR, z. s.

NBTA EUROPE – National Baton Twirling Association Europe

NSA – Národní sportovní agentura

POM – Pom-pom

RVP – Rámcový vzdělávací program

WAMT – World Association of Majorette-sport and Twirling

WFBTA – World Baton Twirling Federation

WFNBTA – World Federation of National Baton Twirling Federation

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Práce s náčiním pom-pom, zdroj: vlastní obrázek	24
Obrázek 2 - Práce s náčiním baton, zdroj: vlastní obrázek	26
Obrázek 3 - Dynamická zvedačka, zdroj: vlastní obrázek	39
Obrázek 4 - Gymnastický prvek (labuť), zdroj: vlastní obrázek.....	40
Obrázek 5 - Obrázek z třásní, zdroj: vlastní obrázek	41
Obrázek 6 - Výhoz s hůlkou, zdroj: vlastní obrázek	41
Obrázek 7 - Vlna v disciplíně pom-pom, zdroj: vlastní obrázek.....	42
Obrázek 8 - Vlna v disciplíně baton, zdroj: vlastní obrázek	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Soutěžní disciplíny zdroj: (CZ Majorettes, z. s., 2022, online)	18
Tabulka 2 – Bodové srážky technického porotce zdroj: (CZ Majorettes, z.s., 2022, online) ..	27
Tabulka 3 – Oblasti hodnocení a jejich příslušné složky	38
Tabulka 4 – Choreografie č.1, 2010	44
Tabulka 5 - Choreografie č.2, 2011	45
Tabulka 6 - Choreografie č.3, 2012.....	46
Tabulka 7 - Choreografie č.4, 2013.....	47
Tabulka 8 - Choreografie č.5, 2014.....	48
Tabulka 9 - Choreografie č.6, 2015.....	49
Tabulka 10 - Choreografie č.7, 2016.....	50
Tabulka 11 - Choreografie č.8, 2017.....	51
Tabulka 12 - Choreografie č.9, 2018.....	52
Tabulka 13 - Choreografie č.10, 2019.....	53
Tabulka 14 - Komparace získaných dat, juniorky pom-pom	55
Tabulka 15 - Choreografie č.11, 2010.....	58
Tabulka 16 - Choreografie č.12, 2011.....	59
Tabulka 17 - Choreografie č.13, 2012.....	60
Tabulka 18 - Choreografie č.14, 2013.....	61
Tabulka 19 - Choreografie č.15, 2014.....	62
Tabulka 20 - Choreografie č.16, 2015.....	63
Tabulka 21 - Choreografie č.17, 2016.....	64
Tabulka 22 - Choreografie č.18, 2017.....	65
Tabulka 23 - Choreografie č.19, 2018.....	66
Tabulka 24 - Choreografie č.20, 2019.....	67
Tabulka 25 - Komparace získaných dat, seniorky baton.....	69

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 – Potvrzení o publikaci diplomové práce od české mažoretkové asociace CMA

Příloha 2 – Polostrukturovaný rozhovor

Příloha 1 – Potvrzení o publikaci diplomové práce od české mažoretkové asociace CMA

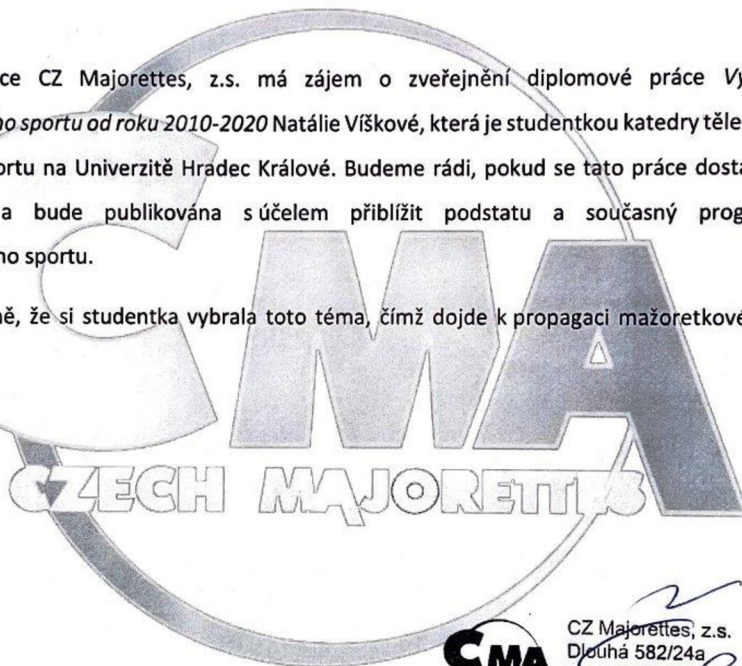

CZ Majorettes z.s.
Dlouhá 582/24a, Lazce, 779 00 Olomouc
IČ: 06514847

Věc: **Potvrzení o publikaci diplomové práce**

Asociace CZ Majorettes, z.s. má zájem o zveřejnění diplomové práce *Vývoj mažoretkového sportu od roku 2010-2020* Natálie Víškové, která je studentkou katedry tělesné výchovy a sportu na Univerzitě Hradec Králové. Budeme rádi, pokud se tato práce dostane k veřejnosti a bude publikována s účelem přiblížit podstatu a současný progres mažoretkového sportu.

Těší mě, že si studentka vybrala toto téma, čímž dojde k propagaci mažoretkového sportu.

V Olomouci 14.7.2023

CZ Majorettes, z.s.
Dlouhá 582/24a
779 00 OLMOUC
IČ: 065 14 847

Mgr. Jana Šichová

prezident CZ Majorettes, z.s.

Příloha 2 – Polostrukturovaný rozhovor

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplněním tohoto polostrukturovaného rozhovoru, který je součástí mé diplomové práce na téma vývoj mažoretkového sportu od roku 2010-2020.

Jmenuji se Natálie Víšková a jsem studentkou Katedry tělesné výchovy a sportu Univerzity Hradec Králové. Vaším vyplněním tohoto strukturovaného rozhovoru mi pomůžete lépe analyzovat mažoretkový sport v průběhu deseti let.

(Vámi vybrané odpovědi zvýrazněte, nebo napište vedle.)

- 1. Od jakého roku, v rámci sledovaného období (2010-2020), vnímáte mažoretkový sport jako profesionální/vrcholový sport a proč? Případně pokud ho takto nevnímáte napište důvod.**

- 2. V čem vidíte největší posun v soutěžní disciplíně pom-pom v mažoretkovém sportu od roku 2010-2020?**
 - a) Oblast A – Choreografie a kompozice
 - b) Oblast B – Pohybová technika
 - c) Oblast C – Práce s náčiním

- 3. V čem vidíte největší posun v soutěžní disciplíně baton v mažoretkovém sportu od roku 2010-2020?**
 - a) Oblast A – Choreografie a kompozice
 - b) Oblast B – Pohybová technika
 - c) Oblast C – Práce s náčiním

- 4. Jaká soutěžní disciplína dle Vás dominovala ve svém vývoji od roku 2010?**
 - a) Baton
 - b) Pom-pom
 - c) Současně baton i pom-pom

- 5. V čem přesně vidíte vývoj Vámi zvolené soutěžní disciplíny? Pokud jste zvolili v předchozí otázce obě varianty prosím o bližší specifikaci obou soutěžních disciplín.**
- 6. Kdo/Co si myslíte, že nejvíce ovlivnil/o mažoretkový sport v období 2010-2020 a čím?**
- 7. Co podle Vás mažoretkovému sportu chybí, aby se stal více známým/prestižním/uznávaným?**